

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

VNÍMÁNÍ SEXUALITY V PROSTŘEDÍ SPORTOVNÍHO KLUBU

Diplomová práce
(magisterská)

Autor: Bc. et Bc. Michaela Chodilová, Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.

Olomouc 2018

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora:	Bc. et Bc. Michaela Chodilová
Název diplomové práce:	Vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu
Pracoviště:	Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury, Katedra společenských věd v kinantropologii
Vedoucí diplomové práce:	doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.
Rok obhajoby diplomové práce:	2018

Abstrakt

Tato diplomová práce s názvem Vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu se v teoretické části zabývá všeobecným pohledem na problematiku odlišné sexuální orientace a její typologii. Dále seznamuje se základními pojmy ve spojitosti s danou problematikou, a to lidskou sexualitu v širokém pojetí a homosexualitu z pohledu psychologie, teologie, sociálního kontextu a sportu. Vysvětluje pojmy spojené s odlišnou sexuální orientací jako jsou „coming out“ a homofobie. Problematika je zkoumána v oblasti sportu, a i proto se zaměřuje na známé osobnosti sportu, které se hlásí k odlišné sexuální orientaci, ale také k samotnému sportovnímu odvětví fotbalu. Praktická část obsahuje analýzu a výsledky výzkumného šetření, který byl proveden prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru. Práce je zaměřena po praktické stránce ve výzkumném šetření na danou cílovou skupinu z důvodu návaznosti v disertační práci.

Klíčová slova

Sexualita, sexuální orientace, homosexualita, LGBT, coming out, homofobie, homosexualita ve sportu, ženský fotbal

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:	Bc. et Bc. Michaela Chodilová
Title of the master thesis:	Perception of sexuality in the environment of the sports club
Department:	Palacky University, Faculty of Physical Culture, Department of Social Sciences in kinanthropology
Supervisor:	doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.
The year of presentation:	2018

Abstract

This diploma thesis entitled The perception of sexuality in the environment of the sports club deals with the general view of the issue of different sexual orientation and its typology in the theoretical part. Further, he acquaints himself with basic concepts related to the subject, namely human sexuality in a broad sense and homosexuality from the perspective of psychology, theology, social context and sport. Explains concepts associated with different sexual orientations such as coming out and homophobia. The issue is explored in the field of sport, and therefore focuses on well-known sports figures who claim to have a different sexual orientation, but also to the sports sector itself. The practical part contains the analysis and the results of the research, which was carried out through a semi-structured interview. The thesis is focused on the practical aspect of the research on the given target group due to the continuity of the dissertation thesis.

Keywords

Sexuality, sexual orientation, homosexuality, LGBT, coming out, homophobia, homosexuality in sport, woman's football

I agree with the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením doc. PhDr. Dany Štěrbové, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 18. 5. 2018

.....

Děkuji doc. PhDr. Daně Štěrbové, Ph.D. za odborné vedení, čas a především cenné rady, které mi poskytla při zpracování diplomové práce.

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	PŘEHLED POZNATKŮ	10
2.1	Lidská sexualita	10
2.1.1	Sexuální identifikace	11
2.1.2	Sexuální orientace	11
2.1.3	Sexuální emoce	12
2.1.4	Sexuální chování	12
2.2	Sexuální orientace.....	13
2.2.1	Heterosexualita.....	14
2.2.2	Homosexualita.....	14
2.2.3	Bisexualita.....	15
2.2.4	Transsexualita.....	15
2.2.5	LGBT	15
2.3	Homosexualita	16
2.3.1	Homosexuálně orientovaní muži.....	17
2.3.2	Homosexuálně orientované ženy	18
2.3.3	Homosexualita z pohledu psychologie.....	19
2.3.4	Homosexualita z pohledu teologie	19
2.3.5	Homosexualita v sociálním kontextu	21
2.4	Coming out	23
2.4.1	Fáze coming out	24
2.5	Homofobie	26
2.6	Homosexualita v oblasti sportu	27
2.6.1	Homosexualita a osobnosti světa sportu	29
2.7	Sportovní hra fotbal	32

2.7.1	Historie ženského fotbalu.....	33
2.7.2	Ženský fotbal v České republice	34
3	CÍLE.....	37
4	METODIKA	38
4.1	Charakteristika výzkumného souboru	38
4.2	Charakteristika organizace	38
4.3	Charakteristika užitých metod	39
4.4	Realizace výzkumu.....	40
5	ANALÝZA VÝSLEDKŮ A INTERPRETACE DAT	42
6	DISKUSE.....	53
7	ZÁVĚR	55
8	SOUHRN	61
9	SUMMARY	62
10	REFERENČNÍ SEZNAM	63
11	PŘÍLOHY	67

1 ÚVOD

Svět se neustále vyvíjí a společně s ním i společnost. Nejen svět a naše okolní prostředí, ale i obecně společnost se posunuje kupředu ve spojitosti s technologií, která je v 21. století v progresivním rozvoji. Svět se mění neuvěřitelnou rychlostí a my s ním. Každý pokrok, ať už kupředu či zpět, s sebou nese určitá pozitiva i negativa. Je však otázkou, jak dalece pokročila současná společnost s tolerancí k lidem s odlišnou sexuální orientací. V dnešní době je odlišná sexuální orientace společenský jev, který je ve společnosti reflektován, ale vnímání je stále dvojího směru. Jeden je tolerantní a u toho druhého převládá odpor a nepřijetí. Jestliže hovoříme o odlišné sexuální orientaci, tak i současně musíme mluvit o menšinové části společnosti. Ke zvolení tématu diplomové práce mě dovedla myšlenka, jak je v dnešní době vnímána odlišná sexuální orientace a jak je tato orientace vnímána v oblasti sportu. Ať už si toho je člověk vědom či nikoliv, sportovní oblast je součástí celku a určitým způsobem na ni působí nebo ji přímo ovlivňuje. Neustále můžeme slyšet z médií, a nejen z nich, jak je důležité žít zdravě. A právě součástí zdravého životního stylu je sport a jeho pozitivní účinky.

Společnost je konzumní uskupení lidí, kteří přijímají to, co je jí nabízeno a umožněno. Vzhledem k tomu, že Česká republika nezaostává v získaných úspěších ve sportovní oblasti, ať už v kolektivním nebo individuálním sportu, tak i pasivní sportovci jsou nepřímo ovlivněni sportovním děním, které se v různorodých sportovních odvětvích odehrává na vnitrostátní nebo světové úrovni. A z původní myšlenky, jak je odlišná sexuální orientace vnímána dnešní společností, mě to dovedlo až k nastolení daného problému, tj. ke zvolení tématu. Jaké je vnímání sexuality ve sportu? Není žádnou novinkou, že se odlišná sexuální orientace objevuje i ve sportovní oblasti. Ať už se jedná o homosexualitu, bisexualitu, transsexualitu či jiné sexuální orientace. Sexuální orientace, ať už je jakákoliv, patří k osobnostem vykonávající sport; je její součástí. Společnost by měla sportovce vidět díky jejich výkonům a úspěchům, nikoliv pro jejich sexuální orientaci. Zmínky o přiznání odlišné sexuální orientace u známých sportovních osobností není ojedinělostí. Avšak i v dnešní době je ve sportu aktuální strach z nepřijetí, netolerance a diskriminace. Týká se to v globálu, ze strany společnosti, ale i samotných spoluhráčů. Základem každého člověka je jeho osobnost, která obsahuje biologické, psychologické a sociální aspekty. Vzhledem k rozmanitosti člověka a celkově lidstva můžeme hovořit o lidské bytosti jako originálu. Tato skutečnost by měla být základem oné lidské tolerance a porozumění. Lidská nevědomost je však nečastější příčinou předsudků a potažmo konfliktů mezi lidmi. Danou problematiku jsem si ke své diplomové práci vybrala i z toho

důvodu, že se společnost skládá ze dvou táborů. Na jedné straně jsou ti, kteří mají pochopení a tolerují odlišnost, a na té druhé zase ti, co ji nekompromisně odmítají. I přesto, že se společnost neustále vyvíjí, tak pro některé je dodnes odlišná sexuální orientace tabuizovaným tématem. Už tím, že se dnes čím dál častěji ke své odlišné sexuální orientaci sportovní osobnosti hlásí i projevují ji, mohla být většina k menšině tolerantnější a zastávat otevřený přístup. Každý má právo být tím, kým se cítí. Bohužel se najdou takové případy, kdy se odlišně sexuálně orientovaní jedinci rozhodnou svou tíživou situaci ze strachu z odporu a nepřijetí, studu nebo špatné zkušenosti, pro únik. Velmi často prostřednictvím sebevražedných činů. Vybrané téma má za cíl určitou osvětu v této problematice. Měli bychom osobnosti sportu vnímat pro jejich um, nikoliv pro jejich sexuální orientaci. Neměl by převládat strach a obavy, ale možnost se otevřít nejen sobě, ale i druhým, a to se vším, co je jeho součástí.

Teoretická část práce přináší vhled do oblasti lidské sexuality a sexuální orientace. Zaměřeno je na homosexualitu, a to z různých pohledů, včetně sportovní oblasti. Zmíněny jsou i osobnosti sportu, které se hlásí k menšinové sexuální orientaci. Ve spojitosti s danou problematikou se v kapitolách zmiňují také o pojmu coming out a homofobii, které neodmyslitelně k této problematice patří. Poslední kapitoly jsou věnovány sportovnímu odvětví fotbalu, a to jak z historického hlediska, tak i z pohledu dnešního pojetí, včetně s jeho reorganizací v České republice. Odůvodnění poslední kapitoly vyplývá z cílové skupiny výzkumného šetření, které bylo realizováno ve sportovní oblasti fotbalu žen.

Praktická část obsahuje charakteristiku výzkumného souboru i užitých metod, dále také popis samotné realizace výzkumného šetření a získané výsledky. Ve sportovní oblasti působím několik let na různých pozicích a problematiku menšiny v kontextu sexuální orientace vnímám za aktuální téma, o kterém by se mělo více vědět. Zejména u lidí, kteří ve sportovní oblasti působí a s touto minoritou pracují nebo se s ní setkávají.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Lidská sexualita

Sexuologický slovník uvádí sexualitu jako soubor vlastností a jevů, které vyplývají z rozdílů pohlaví (Capponi et al. 1994).

Sexuální chování u lidí je výsledkem evolučního procesu a jeho jednotlivých etap. Jde o motivační strukturu, která je těsně spjata se samotnou existencí homo sapiens. Sexuální život lidí v dřívějších dobách, např. již u jeskynních kreseb lidských postav nebo při vyobrazení na starověkých kultovních sochách, měl díky sekundárním pohlavním znakům významnou roli. Dále z historického pohledu je ze starověkých literárních pramenů je zřejmé, že se v nich objevovaly poznatky o sexualitě. K prvním poznatkům patřila zmínka o kastraci ve spojitosti se změnami v chování, a to jak u zvířat, tak u lidí.

U chápání sexuality se doposud uplatňuje koncepce "sexuálního pudu". Tzn. představa, že sex je podobnou potřebou, jako je potrava nebo pití pro člověka. Tato potřeba je aktivována vnitřním nedostatkem a vyznačuje se popuzováním k jejímu uspokojení. Jakmile dojde k dosažení uspokojení, dochází k vybití vnitřního přetlaku a nastupuje dočasná homeostáza. Pro lidskou sexuální motivaci je typické pudové chování, které je do značné míry nezávislé na racionálních kontrolních mechanismech. Právě subjektivně pociťovaná pudová naléhavost se podílela na vzniku různorodé interpretace sexuální motivace jakožto mocného energetického zdroje. Sexualita je propojena s biologii člověka, a ta má vliv na průběh života. Pokud je však porovnávána s jinými živočišnými druhy, tak není vymezena pouze k reprodukci. Úvodní část sexuálního chování je totožná jako u ostatních párujících se živočichů a jde v první fázi o výběr vhodného partnera a navázání partnerské erotické interakce. Z této první fáze vzniká párový vztah, tedy potřeba vytvořit dvojici s reprodukčně nejperspektivnější partnerem. Věrnost a monogamie vyplývají ze základních biologických motivačních vlastností lidské sexuality, ale jsou také kulturním a sociálním fenoménem společnosti. Neexistuje však žádný biologický mechanismus, který by u člověka zaručoval doživotní monogamii, která je v některých kulturách požadována (Zvěřina, 2003).

Zvěřina (2003) uvádí základní komponenty sexuální motivace:

1. sexuální identifikace,
2. sexuální orientace,

3. sexuální emoce
4. sexuální chování.

2.1.1 Sexuální identifikace

Základním stavebním kamenem sexuální motivace je pocit příslušnosti k mužskému nebo ženskému pohlaví. Sexuální identifikace se formuje již během nitroděložního vývoje. Definitivní formování probíhá po porodu v součinnosti s vlivy vnějšího prostředí. Projevem sexuální identifikace je schopnost u jedince zaujmout sociální roli. Poruchou ve spojitosti se sexuální identifikací je transsexualita. Tj. jedinec se identifikuje s opačným pohlavím a zastává i jeho sociální roli (Zvěřina, 2003).

Sexuologický slovník definuje sexuální identifikaci jako pojem, který se užívá ve dvou významech. Prvním je ve smyslu ztotožnění se s jinou osobou a jeho projevech sexuálního chování, které napodobuje. V druhém významu se jedná o ztotožnění s vlastní sexuální rolí. To znamená, že muž se cítí a chová jako muž a žena jako žena (Capponi, 1994).

Fifková (2002) uvádí, že pohlavní identita je subjektivně vnímaný pocit sounáležitosti nebo naopak rozporu s vlastním tělem a jeho primárními a sekundárními pohlavními znaky společně se sociální rolí, které je spjata s daným pohlavím. Odráží se u jedince v myšlení, cítění, chování, ale také jeho zájmech a vztazích ve společnosti.

V českém jazyce v souvislosti s rozdíly mezi muži a ženami se používá termín pohlavní identita. V anglickém jazyce se používá termín gender, což je označení pro rod a pojem sex, což je označení pro pohlaví. Termín anglického původu se začíná přejímat o do češtiny (Fifková, 2002).

O lidské identitě se ve své publikaci také zmiňuje Janošová (2008) ve smyslu základního prožitku příslušnosti jedince k mužům či ženám.

2.1.2 Sexuální orientace

Sexuální orientace závisí na daném objektu, ke kterému je jedince sexuálně přitahován (Janošová, 2008).

Z dvoupohlavní diferenciace plyne základní sexuální orientace. Erotické signály mezi jedinci opačného pohlaví mají zpravidla nejvyšší erotickou hodnotu. Tato vzájemná účinnost sekundárních znaků u jedinců opačného pohlaví je zjizitelná ze sexuálních reakcí u mužů i žen.

Pro normální sexuální orientaci platí, že se vztahuje na pohlavně zralého jedince opačného pohlaví. Je to reprodukčně účelná orientace, která musí být fixována instinktivními mechanismy u jedinců (Zvěřina, 2003).

2.1.3 Sexuální emoce

Zvěřina (2003) uvádí druhy sexuálních emocí, a to sexuální vzrušení, pocitové vyvrcholení a zamilovanost:

- Sexuální vzrušení v sobě obsahuje prožitkovou kvalitu a periferní projevy. Specifickým projevem při sexuálním vzrušení je reakce genitálů u muže i ženy.
- Pocity vyvrcholení neboli orgasmus, je jednou z fází sexuální motivace pro uskutečnění sexuálního aktu.
- Sexuální uspokojení nebo satisfakce je stavem uvolnění, které se dostavuje po dosažení orgasmu u muže i ženy. Na vzniku této fáze mají vliv endorfiny, které jsou uvolňovány v průběhu sexuálního vzrušení i vyvrcholení.
- Zamilovanost ne definována jako emoce, která je vyvolána určitou schopností fascinace u sexuálního objektu. Tato emoce není naučená a dostavuje se zákonitě při dosažení zralosti centrálně nervového systému

2.1.4 Sexuální chování

Lidské sexuální chování má párový charakter stejně jako je tomu u ostatních živočichů. V první fázi jde o výběr vhodného partnera a navázání erotické interakce, které je zprvu netaktilní. Po delší době vzájemného objevování a komunikace se stává součástí i taktilní fáze, která má za vznik párový vztah mezi jedinci. Stanovený sexuální pár má mezi sebou soudržnost a směřuje sexuální chování pouze k partnerovi. U lidské sexuality existují pojmy monogamie a věrnost, ale ani jeden z nich není determinován pouze kulturně a sociálně. Vyplývají ze základních biologicky motivačních vlastností lidské sexuality. Neexistuje však žádný biologický mechanismus, který by lidem zaručoval doživotní monogamii, která je v některých kulturních normách požadována. V sexuálním chování existuje fenomén, a to konzumní přístup k sexualitě. V jiném slova smyslu se jedná o neosobní sex, který se stává vyhledávaným. Týká se to zejména mužů, kteří jsou biologicky disponováni k sexuální promiskuitě a polygymii.

Zvláštním projevem sexuálního chování je autoerotika, u které je člověk schopen se sexuálně vzrušit pomocí vlastní fantazie. Tyto fantazie nahrazují praktické sexuální chování a dochází při nich k pohlavnímu vzrušení i uspokojení, často drážděním vlastních orgánů. V sexuální chování mužů a žen je rozdílnost. Reprodukční strategie mužů a žen se diametrálně liší, a to zejména z biologických důvodů (Zvěřina, 2003).

S tím je spojena reprodukční sexualita, která v minulosti měla sloužit k prospěchu celé společnosti a podřizovala se kontrole. Její význam byl v užitečnosti a plodnosti, proto každá sexualita, která nevedla k početí, byla patologizována jako například autosexualita nebo považována za perverzi jako tomu bylo u homosexuality. Existovalo tvrzení, že nereprodukční sexualita oslabuje nejen jedince, ale i společnost. Nereprodukční sexualita byla tedy považována za nepřirozenou (Fafejta, 2004).

2.2 Sexuální orientace

Sexuální orientace je charakterizována jako trvalý a neměnný stav každého člověka. Vyjadřuje přednostní rozhodnutí při volbě erotického partnera, tedy zda je to muž nebo žena, popřípadě obě pohlaví (Procházka, 2002). Sexuální orientace je ukazatel, komu dává jedinec přednost a s kým chce realizovat své sexuální kontakty. Za správnou sexuální orientaci je považována ta, která je směřována na dospělého jedince, a to bez ohledu na jeho pohlaví (Fifková, 1998). Existují však poruchy sexuální orientace, do kterých patří pedofilie, nekrofilie, zoofilie.

Sexuální orientace určuje také to, za koho se člověk sám považuje. Odpověď na otázku vlastní sexuální orientace je pro člověka orientační a základním aspektem pro jeho další citový život při hledání partnera a zakládání rodiny. Zde mohou nastat rozpory mezi chováním a sebeidentifikací či skutečnou sexuální orientací. Důležitou roli zastává postoj společnosti, která je v procesu vývinu od netolerance a odmítání až k postupné toleranci a akceptování (Janošová, 2000). Za nejpřesnější ukazatel pro určení sexuální orientace je považováno sexuální prožívání, se kterým je spojena veškerá sexuální aktivita jedince, a to i s jeho sny, tužbami, nejintimnějšími představami nebo přáními (Janošová, 2000). O sexuální orientaci je rozhodnuto již před pubertou a její zaměření se během života výrazně nemění, a to ani vlivem sexuálních zkušeností (Brzek, Pondělníčková-Mašlová, 1992).

Se sexuální orientací je spojena identifikace se svou rodovou neboli gender rolí. Tedy s tím, co vypovídá o tom, do jaké míry jedinec splňuje tradiční role, chování i vystupování, které se od nositele jeho pohlaví očekávají. Někteří jedinci však mají ve svých projevech

chování rysy opačného pohlaví. Muži mají ženské chování, a naopak ženy působí mužským dojmem ve spojitosti s jejich zájmy. Odborníci hovoří o maskulinních a femininních rysech jedince, které se týkají homosexuálů i heterosexuálů. U homosexuálů je více femininních mužů a maskulinních žen, než je tomu u zbytku populace. Takovéto chování se objevuje často již u dětí, ačkoliv to o budoucím směřování dítěte nic nevypovídá. Není však vyloučeno, že se jedná o příznaky budoucí homosexuální orientace či jiné sexuální problémy jedince (Janošová, 2000).

2.2.1 Heterosexualita

Tento pojem znamená eroticko-sexuální zaměření na osoby opačného pohlaví (Capponi, 1994). Heterosexualita je jednou z významných institucí naší společnosti, ve které existují termíny muž a žena, stejně tak mužnost a ženskost pro naplnění heterosexuálního obsahu. Pod mužností se představuje něco, co by mělo imponovat ženám, a naopak u ženskosti to, co by mělo imponovat mužům. Heterosexualita je ve společnosti normativní, čímž určuje velké množství sociálních norem a hodnot a jsou jí i podloženy sociální instituce jako je manželství a rodina. Buď je heterosexualita vnímána ve společnosti jako to jediné možné nebo je předlohou i pro neheterosexuální vztahy. Příkladem je registrované partnerství, které je ekvivalentem manželství. Dalším jsou mužská a ženská role v homosexuálním vztahu, což takto mnohdy vnímají i samotní gayové a lesby. Heterosexualismus však pro své potvrzení normy potřebuje homosexualitu, protože jaký by měla norma význam, kdyby se neporušovala? Proto by bez homosexuality heterosexualita nemohla být považována za normu (Janošová, 2000).

2.2.2 Homosexualita

Capponi (1994) definuje homosexualitu jako eroticko-sexuální zaměření na jedince stejného pohlaví. Hodnocení homosexuality se diametrálně liší vzhledem ke kultuře a i době. Společnosti, které homosexualitu odsuzovaly, často argumentovaly tím, že se jedná o lidskou zvrácenost, která se u jiných živočichů nevyskytuje. Sexuologie rozděluje homosexualitu na egodystonní a egosyntonní formu. U egodystonní formy je jedinec se svou sexuální orientací plně smířen, přijímá ji a je schopen se k ní přiznat před okolím. Egosyntonní forma homosexuální orientace je charakteristická tím, že jedinec tuto orientaci odmítá, je sám se sebou v rozporu, jeho tužby směřují k heterosexuální adaptaci a není schopen svou orientaci přiznat před okolím. Dále se homosexualita dělí dle pohlaví, a to na mužskou a ženskou. Ženská

homosexualita je nejčastěji označována jako lesbicismus a mužská homosexualita nese řadu názvů jako je androfil, uranista, buzerant a další (Janošová, 2000).

2.2.3 Bisexualita

Capponi (1994) definuje tento pojem jako nevyhraněné sexuální zaměření. Tedy zároveň homosexuální i heterosexuální orientaci, tudíž jsou pro bisexuální jedince přitažlivé obě pohlaví. Bisexualita je celoživotní, neměnný, nezvolený stav, jehož důsledkem je u jeho nositele pohlavní vzrušování a přitahování přibližně stejnou silou od obou pohlaví, tedy mužů i žen. O bisexualitě lze hovořit pouze u těch jedinců, kteří nedokážou rozlišit, jakému pohlaví by dali přednost, jelikož jejich vzrušivost je v obou podobná. U jedinců, kteří se veřejně hlásí ke své bisexualitě se střídají období různě dlouhá, která jsou orientována heterosexuálně nebo homosexuálně. Mohou však také prožívat erotickou náklonnost k mužům i ženám souběžně (Janošová, 2000).

Je známo také vymezení bisexuality jako určitého přechodu k pravé sexuální orientaci. To znamená, že lidé užívají termínu bisexualita z důvodu strachu za svou homosexualitu a označením se za bisexuální zakrývají nebo pouze zjemňují skutečnost o své pravé sexuální orientaci (Ramboch, 1988).

2.2.4 Transsexualita

Fifková (2002) definuje transsexualitu jako stav jedince, u kterého je přání být od okolí akceptován jako příslušník opačného pohlaví. Pocit nespokojenosti s vlastním anatomickým pohlavím je u těchto jedinců obvyklý stejně jako pocit nevhodnosti a touha po hormonální léčbě nebo chirurgického zákroku, který by měly zajistit, aby jeho tělo odpovídalo preferovanému pohlaví.

2.2.5 LGBT

Lidská sexualita má mnoho podob, jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách této práce. Pro osoby s neheterosexuální orientací používáme zkratku LGBT. Označení je pro lesby, gaye, bisexuály a transsexuály. Můžeme se však ještě setkat se touto zkratkou, ke které by byla

přidána písmena I a Q. Písmeno I označuje intersexuální jedince a písmeno Q označuje slovo “queer“, které je zastřešující pro všechny jedince jiné než většinové sexuální orientace (Krčmářová, 2014).

2.3 Homosexualita

Slovo homosexualita se skládá z řeckého slova homos (stejný) a sexus (pohlaví) a to znamená sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Ženy sdílí sympatie k ženám a muži k mužům. Slovo homosexuální se užívá pro označení sexuálních vztahů mezi osobami stejného pohlaví a mohou obsahovat citovou složku, ale také pouze fyzický styk (Stehlíková, Procházka, Hromada, 1995).

Homosexuálně orientovaní muži jsou označováni jako homosexuálové a v poslední době se používá z angličtiny přejatý termín gayové. Homosexuálně orientované ženy se označují lesbičky, a to podle ostrova Lesbos, na kterém žila řecká básnířka Sapphó, která již v 6. století př. n. l. prosazovala ve svých básních lásku mezi ženami (Interkulturní vzdělávání příručka nejen pro středoškolské pedagogy, 2002).

Zvěřina (2003) tvrdí, že je potřeba rozlišovat homosexuální chování a homosexualitu jako takovou. Ne každé homosexuální chování je totiž motivováno sexuální orientací. Platí to například u náhradních homosexuálních styků u vězňů nebo homosexuální prostituce, kterou provozují muži i ženy, kteří jsou heterosexuálně orientovaní. Také ne každý homosexuálně orientovaný jedinec má homosexuální projevy chování. Někteří antropologové uvádějí, že homosexuální projevy chování patří u některých přírodních rodů k iniciačním ceremoniálům mladých mužů. Homosexuální chování je v příslušném společenství dokonce vyžadováno, a to i u jedinců, kteří homosexuálně orientovaní nejsou.

Fifková (1998) uvádí, že veškeré výzkumy, které se týkají lidské sexuality, svědčí o tom, že sexuální orientace vzniká na základě vrozených dispozic v průběhu nitroděložního vývoje plodu. Z tohoto důvodu je již při narození dítěte rozhodnuto o jeho sexuální orientaci.

Další zdroj uvádí, že homosexualita je geneticky podmíněna jako celoživotní a neměnný stav, při kterém člověk za účelem sexuálního a citového kontaktu má sympatie a dává přednost osobám stejného pohlaví. Takto vytvořený vztah se svou kvalitou zcela vyrovná vztahu heterosexuálnímu (Interkulturní vzdělávání, příručka nejen pro středoškolské pedagogy, 2002).

Jak uvádí Radim Uzel, český gynekolog a sexuolog, tak homosexualita není naučená a není ani možné se přeorientovat nebo se jí zbavit (Uzel, 1990). Psychologické výzkumy však

prokazují, že dospělí se k dítěti již od prvních dnů jeho života chovají určitým způsobem. Způsob chování směřující k dítěti závisí na tom, zda-li se jedná o chlapce nebo děvče. Dítě pak tento způsob chování a komunikaci vnímá, prožívá a má na něj vliv (Brzek, Pondělníčková-Mašlová, 1992).

Všechny dosavadní poznatky vypovídají o tom, že sexuální orientace je vrozená a nelze se ji naučit. Z toho vyplývá závěr, že toto chování nelze ani vyléčit a považuje se za jednu z variant lidské sexuality. Je však potřeba odlišit homosexualitu jakožto celoživotní sexuální orientaci od homosexuálního chování, které by mohlo být motivováno nutností náhradního styku nebo ekonomického původu (Uzel, 2007).

Laické společnosti je dnes již zřejmá vrozenost, celoživotní neměnnost a nevléčitelnost u homosexuality. Drtivá většina populace si po celý svůj život není zcela jista svou heterosexuální a sexuální orientací (Janošová, 2000). Homosexuálně orientovaní jedinci mají život o něco komplikovanější. Důvodem je, že nesplňují hlavní očekávání od svého nejbližšího okolí, aby si našli partnera a zplodili s ním potomka. Tím se liší od většinové společnosti. Homosexuálové patří k menšině společnosti, která se stává stejně jako jiná menšina terčem agresivity. Tento projev chování směřuje od lidí, kteří si na menšinové skupině kompenzují vlastní pocity nejistoty (Fifková, 1998).

2.3.1 Homosexuálně orientovaní muži

Český jazyk nemá pro homosexuálně orientované muže žádný jednoznačný termín. Zdá se však, že i v českých zemích zdomácněl termín amerického původu „gay“. Homosexuálně orientovaní muži mají tendenci směrem k sexuální promiskuitě. Vysvětlení tkví v tom, že muži jsou biologicky disponováni k vyšší promiskuitě i aktivitě. Pokud se v homosexuálním páru sejdou dva muži, tak jejich biologická predispozice může mít následky. A druhým vysvětlením je obtížná realizace stálého homosexuálního partnerství ve spojitosti se sociálními problémy. Existuje tvrzení, že tento fakt bude odstraněn, jakmile společnost bude vychována k vyšší toleranci k homosexuální menšině. Praxe homosexuálně orientovaných mužů je často poznamenána anonymními kontakty, které jsou realizovány s motivační naléhavostí, a to na místech nedůstojných a nepříliš kulturní formy. V průzkumu chování gayů (Stehlíková a kol., 1995) se počet sexuálních partnerů u mužů pohyboval mezi 20-30 a 42 % homosexuálně orientovaných mužů uvedlo, že nikdy neměli sexuální styk s ženami. U homosexuálně orientovaných mužů při vysokém počtu sexuálních partnerů není překvapivé, že při jejich

promiskuitním chování se šíří pohlavně přenosné nemoci více, než je tomu u heterosexuálů. Mužská homosexuální minorita je značně soudržná, než-li je to u minority lesbické, což je znatelné i z pohledu společnosti. Zájmové skupiny homosexuálních mužů nejsou spokojeny s rovnoprávností homosexuality s heterosexualitou. I proto mají potřebu prezentovat homosexualitu jako něco lepšího a výjimečnějšího, než je heterosexualita. Mužské homosexuální páry nemívají tolik možností pečovat o děti, i tím je jejich kulturní a sociální angažovanost větší. Z různých důvodů je těchto mužů v některých profesích větší počet. Patří sem profese herectví, tanec, obecně umělci, ale také kněží s nařízeným celibátem (Zvěřina, 2003).

2.3.2 Homosexuálně orientované ženy

Pro ženskou homosexuální orientaci se užívá i v českých zemích pro označení obecně akceptovatelný termín „lesbička“. Slovo lesbička je málo používané u homosexuálně orientovaných žen, vnímají ho urážlivě (Procházka, 2002). V dřívějších dobách se ženy, které milovaly jinou ženu, styděly za slovo lesba. To až do doby, než básnířka Elsa Gidlow v roce 1973 napsala do časopisu, že lesba je slovo silné a hrdé. Stejně tak i ženy, které milují ženy a jsou hrdé na to, kým a čím jsou a musí o sobě uvažovat jako o silné a hrdé ženě, tedy Lesbě s velkým L (Faderman, 2002). U dívek se zpravidla rozvíjí sexuální život pomaleji, než-li je tomu u chlapců. Prvními známkami homosexuální orientace bývá velmi často silný citový vztah k jiné ženě. Některé prožily zamilovanost i do mužského pohlaví, ale i přesto jsou schopni rozlišit intenzitu daného vztahu (Procházka, 2002). Lesbický pár tvoří dvě ženy, a to je dělá párem citově vřelejším, někdy až přímo city překypujícím. Soužití dvou žen, které společně mohou pečovat o dítě a vychovávat jej, nebudí tak velkou pozornost jako mužské homosexuální páry. I z tohoto důvodu jsou lesbické páry častější. Homosexuálně orientované ženy nejsou tolik promiskuitní a jejich vztah je stálejšího charakteru (Zvěřina, 2003).

Od roku 2006 mohou lesbičky i gayové v České republice uzavírat registrované partnerství. Jedná se o trvalé soužití dvou osob stejného pohlaví (Ministerstvo vnitra České republiky, 2014). Registrované partnerství je partnerské soužití, ale není to totéž, co manželství. Osoby s odlišnou sexuální orientací chtěly spojení svazku a také možnost využívat ostatních práv a výhod, jaké mají ve společnosti manželské dvojice. Manželství má svou podstatu v rodičovství, které je u dvojice stejného pohlaví nemožné. Hlavní význam má registrované partnerství zejména v úpravě majetkových poměrů (Janošová, 2000).

2.3.3 Homosexualita z pohledu psychologie

Existuje obecné tvrzení, že psychologické vlivy mohou na člověka působit a také ovlivnit jeho osobnost i sexuální orientaci, ale pouze v období ranného dětství a zřejmě u jedinců, kteří k tomu mají jisté dispozice. Psychologické teorie připouští možnost, že příčinou vzniku homosexuality může být negativní role poporodního období až do tří let věku dítěte. Jedná se především o narušení rodičovských vztahů nebo nedostatečná role otce ve výchově (Procházka, 2002).

Psychologie jakožto věda nabízí možnost otestování sebe sama. To znamená, že pokud si jedinec není svou sexuální orientací jistý, tak mu ke zjištění mohou napomoci psychologické testy prostřednictvím falometrického vyšetření, při kterém se hodnotí míra reakcí na sexuální objekty (Procházka, 2002).

2.3.4 Homosexualita z pohledu teologie

Homosexualita z pohledu náboženství je jistě něčím, co zásadním způsobem ovlivňuje individuální přijetí sexuální odlišnosti jedince. Většina církví považuje v dnešní době za jeden ze svých cílů chránit tradiční hodnoty lidské pospolitosti. V otázkách týkajících se homosexuality, vycházejí tyto církve z doslovné interpretace biblických veršů, které právě jednopohlavní aktivity zavrhuje (Janošová, 2000).

Janošová (2000) zmiňuje dělení náboženských postojů směrem k homosexualitě a jejím projevům dle Brashe a Coopera na čtyři zásadní přístupy:

- **Přístup zavrhující-trestající:** Tento postoj pokládá homosexuální partnerství včetně homoerotického zaměření za zcela nepřipustné. Každý jedinec i společenství by mělo přijmout a prosazovat tradiční biblický názor, který v sobě nese zavržení a odsouzení homosexuality jako jevu i se všemi projevy s ní spojeny.
- **Přístup zavrhující-trestající:** Tento přístup zavrhuje homosexuální akty, ale nikoliv homosexuálně orientovaného jedince. Tyto akty jsou považovány za nepřírozené, ale také nezralé a postrádající transcendentní růst obsažen v heterosexuality.

- Přístup přijímající s omezením: O homosexualitě se teologové zmiňují jako o nedokonalém, neúplném a nenormativním sexuálním projevu jedince. Avšak to, že je homosexualita nezměnitelná připouštějí a respektují. Homosexuální lásku a její fyzické projevy přijímají, ale nikoliv ne stejně jako heterosexuální.
- Postoj plně přijímací: Smyslem tohoto postoje je víra, že je homosexualita součástí Božího plánu stvoření, a že homosexuálně orientovaní lidé jsou znamením rozmanitosti. Také to, že homosexuální citové projevy jsou přirozené a dobré stejně jako ty heterosexuální

2.3.4.1 Homosexualita v křesťanství

Pokud budou chtít lidé vědět, jestli je homosexualita dobrá nebo zlá, tak se musejí obrátit jinam než na Bibli, protože ta k morálce chování homogenitálního ani k morálce homosexuálních vztahů žádné stanovisko nezaujímá. Zdá se dokonce, že ji úmyslně přehlížela nebo na ni pohlížela jako na zbytečnou (Helminiak, 2007).

2.3.4.2 Homosexualita a Islám

Každý člověk se rodí s čistou duší, nerodí se s prokletím. Homosexualita je vnímána za jednu z pozemských zkoušek života člověka. V pozemském životě však neexistují takové zkoušky, které by se nedaly zvládnout svobodnou duší a zachránily tak jedince od pekla. Homosexualita je vylíčena jako chyba mozku, která však neznamená, že by byl jedinec hloupější. Jedná se spíše o určitého „džina“, který sídlí v mozku a nabádá k nestandardním věcem v sexuální oblasti. Takový jedinec má v muslimském světě možnost odejít do krajiny, kde je homosexualita schválena, žít v heterosexuálním manželství anebo spáchat sebevraždu či podstoupit kastraci (Bellinger, 1998).

Islám se staví velice zamítavě k homosexuálnímu chování, ale nikoliv v homosexualitě jakožto jevu samotnému. Pokud se gay ožení a plní své určené společenské funkce, tak jeho soukromí a případný diskrétní mimomanželský sex nikoho nezajímá. Homosexualita tedy není považována za překážku. I diskrétní lesbický vztah nemá důležitost a je trestán mírněji než cizoložství, protože nenese takové společenské důsledky jako v heterosexuálním svazku (Interkulturní vzdělávání, příručka nejen pro středoškolské pedagogy, 2002).

2.3.4.3 Homosexualita a židovství

Již od starověkých dějin byla homosexualita z pohledu judaismu nepřijatelná, také považována za morální a náboženský úpadek. Tohle stanovisko se v průběhu dějin až do současnosti nezměnilo (Janošová, 2000).

2.3.5 Homosexualita v sociálním kontextu

Aniž bychom si to uvědomovali, tak již od narození je naše jednání omezeno tím, do jaké reality a prostředí se narodíme. Každý člověk je zapojen do sociálního světa, který začíná primární socializací a nemá možnost ji změnit svou vůlí nebo vlivem. Svět je chápán tak, jak je to určeno od prostředí kolem nás. Dítě získává svou identitu prostřednictvím sociálního světa a prostřednictvím svých rodičů a příbuzných osob. Taktéž se jedinec ztotožňuje se svým pohlavím, kterým je pojmenován. Nemá pochybnosti o tom, zda je dívka oděna do šatů a chlapec do kalhot, zda si dívka hraje s panenkou a chlapec s auty. Skrze prostředí se jedinec dozví i to, jak se má chovat. Tímto se dítě učí být takovým, jakým ho učí být jeho rodiče. Cesta, kterou rodiče dítě vedou, mu napomáhá osvojit nejen vlastní identitu, ale také sociální svět, do kterého se narodí a patří. Další období socializace u dítěte zdůrazňuje, že dítě má vlastní identitu, kterou může samo ovlivňovat, ale není příliš velká možnost k její změně. Jakožto muž nebo žena musí v rámci své role vystupovat tak, jak se od něj očekává (Fafejta, 2004). Z této sociologické konstrukce můžeme odvodit, jaká sexuální orientace je tolerována a upřednostňována majoritní společností.

Pastor (2007) uvádí, že homosexuálem se člověk rodí, ale může se to projevit až v průběhu života. Nejčastěji nastupují projevy v období puberty. Do okamžiku poznání a přiznání této skutečnosti může u homosexuálních jedinců docházet k experimentování v sexuálních kontaktech s opačným pohlavím. Existuje totiž rozdíl mezi homosexualitou a homosexuálním chováním. Představa sexuálního kontaktu mezi osobami stejného pohlaví není u žen nic ojedinělého. Mít homosexuální styk ještě neznamená být homosexuálně orientovaný. Rozdělujeme homosexualitu příležitostnou a časově omezená, při které dochází v extrémních podmínkách, kterými jsou věznice nebo armáda. Avšak po návratu do běžného prostředí přichází návrat ke své skutečné sexuální orientaci a k sexuálnímu kontaktu již nevyhledává osobu stejného pohlaví. Homosexuálně orientovaní jedinci zjišťují, že svou orientaci nemohou změnit, ale nepřichází ani smíření se s touto realitou. Hlavním faktorem bývá strach, protože

být heterosexuálem je jednodušší. Společnost je nastavena tak, že je k menšinám netolerantní. Janošová (2000) se zabývá otázkou, zdali odlišnost v sexuální orientaci může mít negativní vliv na etické dopady ve společnosti. Autorka k tomuto zaujímá stanovisko, že fenomén homosexuality nikterak neohrožuje naši společnost ani ji více nezatěžuje než kterákoliv jiná menšina či subkultura.

2.3.5.1 Modely homosexuálního života

Soužití homosexuálů s majoritní společností je možné ve třech formách a záleží pouze na jedinci, kterou z variant si pro svůj život ve společnosti vybere. Janošová (2000) tyto varianty nazývá jako modely homosexuálního života.

- Model homosexuálního partnerství - pokud se homosexuálně orientovaní jedinci rozhodnou žít v páru s osobou stejného pohlaví a navenek netají svou orientaci, tak by se mohlo zdát, že jim ke spokojenému životu nic nebrání. Avšak homosexuální dvojice musejí čelit nižšímu společensko-právnímu uznání a jsou vystaveny většímu tlaku od okolí.
- Model manželství s osobou opačného pohlaví - v tomto modelu se hovoří o tzv. "krycím manželství", kdy lesbičky uzavírají manželství s muži, a to s plným vědomím sexuální orientace. Důvodem sňatku bývá touha po dítěti nebo touha po tom žít jako ostatní heterosexuálně orientovaní lidé kolem. Homosexuálové často vstupovali do manželství, aby zakryli svou homosexuální orientaci. Takováto manželství nespojuje vzájemná citová vazba, a proto poměrně brzy dochází k rozpadu. Lepší variantou manželství je uzavření účelového sňatku mezi lesbičkou a gayem, kdy se vzájemně tolerují.
- Model celibátu - tento model znamená dobrovolné přistoupení na život bez partnera a život v pohlavní zdrženlivosti. Tato varianta může pro homosexuálně orientovaného jedince být jistou výhodou, aby žil život bez vysvětlování a skrývání se s partnerem před okolním světem. Může to ovšem nést svou stinnou stránku v podobě pocitů samoty a vyhoštěnosti (Janošová, 2000).

2.3.5.2 Homosexualita a společnost

Homosexualita je stará jako lidstvo samo. Její přijímání se vždy lišilo a liší v různých dobách i kulturách. Společenské postoje k homosexualitě jsou širokého záběru, a to od homofobie (strachu z homosexuálů) až po kladné hodnocení a vnímání homosexuality jako žádoucího a společensky vhodného chování (Interkulturní vzdělávání, příručka nejen pro středoškolské pedagogy, 2002).

Ve společnosti existuje několik druhů norem. Fifková (1998) uvádí normu statickou, právní, biologickou, individuální a jiné. Statická norma vypovídá o tom, že za normální se považuje to, co je většinové. Z tohoto úhlu pohledu homosexualita normální není, protože homosexuálové jsou menšinou ve společnosti. Oproti tomu právní norma vnímá homosexualitu stejně jako heterosexualitu za normální. Biologická norma tvrdí, že normální je to, aby sex vedl k reprodukci a k plození potomstva. Tato norma považuje homosexuálně orientované jedince, kteří jsou reprodukce schopni, za naprosto normální. Funkcionální a individuální normy jsou zastánci toho názoru, že normální je vše, co přináší duševní a fyzické naplnění. Neznamená to však, že pokud někomu přináší pocity naplnění třeba vraždění, tak se jedná o normální věc, protože se musí brát v potaz právní systém jednotlivých států. S tímto výkladem norem souhlasí Janošová (2000) uvádí, že jedním z nejdůležitějších aspektů je, zda-li je homosexuální jedinec schopen žít spokojeným životem.

2.4 Coming out

Každý člověk prožívá určitým způsobem coming out, a to bez ohledu na svou sexuální orientaci. Je to období, ve kterém jedinec začíná vnímat svou individualitu a sexualitu. Tento proces začíná v pubertě nebo v období adolescence. Někdy však z různých důvodů začne až mnohem později v průběhu života. Člověk si osvojí vzorce chování, které pro ně připravily předchozí generace, a teprve v dalších fázích života zjišťuje, zda-li vzorce odpovídají jeho osobnímu cítění. Homosexuálně orientovaného jedince, který prochází procesem coming out, čeká těžký zápas s vlastním sebevědomím, protože často pocítuje zklamání sám ze sebe. Toto období je charakteristické intenzivním prožíváním odlišností a s ním i osamělostí a labilitou (Janošová, 2000). Pro každého mladého člověka, u kterého došlo k odhalení homosexuální orientace je nejdůležitější postoj jeho rodičů a nejbližšího okolí. Ideální stav je, když se rodiče své dítě pokouší pochopit a být mu oporou (Janošová, 2000).

V některých publikacích (Procházka, 2002 a Fifková, 1998) je uvedeno pár případů z praxe, kdy je zřejmé, že pro většinu rodičů je přiznání homosexuality u jejich dítěte problém a zklamání. Musejí zatratit své představy o budoucnosti svých dětí, a také se vypořádat se svým vlastním postojem k homosexualitě. Častokrát musejí čelit nesouhlasu a nevraživosti od okolí, která se i v dnešní době k homosexualitě staví odmítavě. Proces coming out je rozpoznání sebeuvědomění, přiznání své sexuální orientace, a také schopnost sdělit to důležitým osobám jako jsou rodiče a přátelé (Procházka, 2002). Tento proces nebývá jednoduchý pro jedince zejména z toho důvodu, že svou orientaci sám nechce přijmout. Člověk může žít s pocitem, že je jiný a ani nemusí vědět v čem. V procesu coming out může docházet také k nejrůznějším obtížím. Objevit se mohou neurotické a depresivní příznaky, které se ve výsledku projevují tělesnými potížemi, do kterých patří také sexuální dysfunkce. Častá porucha při dosahování orgasmu u mužů je zářným projevem. Ačkoliv k sexuálnímu styku dochází, úzkost znemožní dosažení vrcholného prožitku (Procházka, 2002).

Jiní autoři (Stehlíková, Procházka a Hromada, 1995) to vnímají jako proces, jehož součástí je vnitro-psychický konflikt mezi homofobií a nově rozpoznaným a uvědomovaným erotickým cítěním. Pokud se homosexuálně orientovaným jedincům podaří tímto procesem projít bez větších problémů, tak si tím zajistí žít život v pravdě a ve vztazích, které je naplňují a činí je šťastnými.

Všichni však takové štěstí nemají a jejich sexuální orientace je pro ně celoživotním břemenem, za které se stydí a snaží se ho i skrývat. Rozhodnout se žít bez partnera anebo se snaží adaptovat na heterosexuální způsob života, což obnáší popírání sebe samého a zřeknutí se vztahu s tím, koho by opravdu milovali. Mnoho z těch, co si zvolili tuto životní cestu, i přes svou odlišnou sexuální orientaci se nachází nakonec v těžkých, dlouhodobých depresivních stavech. V horších případech se stávají oběťmi vlastního sebevražedného jednání, protože ne každý vydrží ten vnitřní tlak na sebe (Fifková, 1998).

2.4.1 Fáze coming out

Janošová (2000) uvádí hlavní fáze a jejich rozdělení do pěti bodů, kterými jedinec většinou prochází.

- Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace:
 1. Precoming out - ačkoliv si jedinec uvědomuje svou odlišnost, tak ji nedokáže vyjádřit,

2. vlastní coming out - jedinec dokáže pojmenovat svou odlišnost, svou sexuální identitu přizná sobě i další osobě, i když zpočátku tomu mohlo předcházet odmítání této skutečnosti. V této fázi je důležitá reakce okolí, která může výrazně přispět, která by mohla přispět nebo naopak uškodit ve vnímání sebe samého jako méněcenného občana.
- Uspořádání života v jejím souladu:
3. Fáze explorace-navazování prvních sexuálních vztahů a experimentování. Adaptace a ukotvení v homosexuální menšině,
 4. fáze partnerství-tvorba sexuálních a partnerských vztahů trvalejšího charakteru, které odpovídají celkovým citovým potřebám jedince,
 5. fáze integrace - upevňování role jedince ve vnějším světě, integrace jeho osobnosti

Coming out znamená v anglickém překladu come out = vyjít najevo, odhalení vlastní identity sobě i svému okolí. U homosexuálně orientovaných lidí je coming out míněn jako konec skrývání jejich vlastní sexuální orientace, a s tím i konec vytváření nepravdivého obrazu sebe sama a sdělit to rodině a přátelům, jak je to ve skutečnosti s jejich sexuální identitou. Každý člověk bez ohledu na jeho sexuální orientaci, prožívá v určitém životním období svůj coming out. Jde totiž o sebeuvědomění (motivace, tužby, zájmy, přání, temperament, schopnosti, vlastní sexualita atd.) a přijetí sebe sama a prosazení se mezi ostatními. Pravděpodobně žádný homosexuál není nadšený při uvědomění si své sexuální orientace. Je známa i řada případů, kdy homosexuálně orientovaní jedince žádali lékaře o nápravu jejich orientace. I přes učiněné pokusy z minulosti, které byly drastické, začala být homosexualita považována za neměnný stav a byla odebrána z kategorie nemocí. Ovšem společnost se často staví k homosexualitě s jistými předsudky, odporem, posměchem a odmítavě, podobně jako ke každé odlišnosti od dané normy společnosti (Interkulturní vzdělávání, příručka nejen pro středoškolské pedagogy, 2002).

Proces coming out je různě dlouhý i konfliktní. Důležité jsou postoje nejbližšího okolí, ale taktéž celé společnosti. Je známé, že největší problém s přijetím své vlastní homosexuální orientace mívají lidé ve společnosti silně sexuálně restriktivní s vysokým stupněm homofobie (Zvěřina, Budínský, 2004).

2.5 Homofobie

Termín homofobie je v současném světě nejčastěji používán ve smyslu strachu, odporu, odmítání a diskriminačnímu postoji vůči homosexualitě jakožto společenskému jevu nebo homosexuálně orientovaným jedincům. Poprvé byl termín použit v roce 1972 americkým psychologem Georgem Weinbergem v jeho knize *Society and the Healthy Homosexual*, kde ji definoval jako strach, děs a hrůzu z blízkosti homosexuálních jedinců (Fone, 2000).

Homosexuální hnutí prošlo vývojem stejně jako i jiné menšiny. Nežádají právo na odlišnost, ba naopak nechtějí být odlišováni. Osud této menšiny má ve společnosti heterosexuální většina. Někteří heterosexuální jedince, zejména muži, posilují vlastní sebedůvěru a mnohdy bývá homosexualita překážkou v navazování přátelství mezi muži (Badinterová, 2005).

Míra homofobie v dané společnosti je zároveň i mírou politického radikalismu. Čím je míra homofobie nižší, tím je společnost liberálnější povahy. Avšak ani ty nejliberálnější společnosti se nevyhnou konfliktním postojům k homosexualitě. Většina společnosti totiž málokdy promíjí menšině její odlišnost a jinakost. Důsledkem konfliktů bývá odmítnutí menšinové sexuální orientace, a to ve výsledku vede ke snaze “žít jako ostatní“. Homosexuálně orientovaní muži a ženy poté vstupují do manželství a stávají se matkami a otci od dětí, i přes jejich sexuální orientaci. Jejich manželské vztahy jsou ohroženy, a to více než ty u heterosexuálních párů (Zvěřina, 2003).

Fone (2000) uvádí dva typy homofobie:

- Vnitřní homofobie – Strach i obava z možnosti, že by dotyčný jedinec mohl být sám homosexuálně orientovaný. Často spojeno se snahou skutečnost odmítat a popírat. V případě neúspěšného sebepřijetí bývá tento typ příčinou sebevražedných tendencí.
- Vnější homofobie – Zahrnuje negativní postoje a předsudky směřující k lidem s odlišnou sexuální orientací. Tento typ se nejčastěji objevuje v některých náboženských a politických hnutích.

Společnost se za posledních dvacet let výrazně posunula pozitivním směrem v přístupu vůči homosexuálně orientovaným jedincům. V současnosti jsou jen ojedinělé případy, kdy jsou homosexuálové vyloučeni z oblastí veřejného života, a existuje celá řada zákonů, které postihují

diskriminační a nenávistné jednání směrem k homosexuálům. Jedná se o “antihomofobní legislativu“, která negativní projevy k této menšině nekompromisně trestá. K tolerantnějšímu postoji přispěla také média, tisk, literatura, ale i řada osobností, které si vydobily významné pozice i přes svou odlišnou sexuální orientaci. Tím podpořili antihomofobní názory a myšlení v této problematice a dali tím víru celé řadě dalších jedinců, kteří pro svou sexuální odlišnost ztratili sebedůvěru a snahu prosadit se (Fone, 2000).

V psychologii se termín homofobie nepoužívá. Ten, kdo trpí homofobií může být brán jako oběť, nikoliv nositel negativních postojů a názorů na homosexuálně orientovanou menšinu. Právě z tohoto důvodu se v anglicky mluvících zemích používá termín heterosexismus. Ten je definován jako ideologický systém, který popírá, degraduje, ale také stigmatizuje jakýkoliv neheterosexuální projev chování, identity nebo vztahu (Polášková, 2009).

2.6 Homosexualita v oblasti sportu

Ve sportu, a zejména ve fotbale je homosexualita nepopulárním tématem. Gayové jsou častokrát terčem narážek a vtipů mezi hráči. I proto je těžké pro takového jedince vystoupit z davu. Donedávna byla homosexualita v oblasti vrcholového sportu tabuizované téma. Teprve poslední dobou se začíná situace měnit. Vyskytují se první odvážní jedinci, kteří vycházejí veřejně s pravdou o své odlišné sexualitě ven. Homosexuálně orientovaných je ve fotbale mnoho, avšak problém je v tom, že fotbal je vnímán jako mužská zábava. Proto je těžké se k odlišné sexuální orientaci přiznat, a to i z toho důvodu, že pro jakéhokoliv hráče to může znamenat konec jeho kariéry. Nikdo totiž předem netuší, jaká bude reakce od spoluhráčů, fanoušků a potažmo sponzorů (A2larm.cz, 2017).

Ve sportu se neustále objevuje homofobní postoj; a to v globálním rozsahu. Co se týká fotbalové oblasti, tak Evropská fotbalová federace UEFA uděluje pokuty za homofobní projevy chování. Bylo tomu tak třeba u chorvatské fotbalové reprezentace, kdy od jejího mluvčího zaznělo, že v ní nikdy nebude hrát gay, což může fanouškům slíbit. Ve fotbale nikdy nikoho takového nepotkal, což odůvodnil tím, že ho hrají jen zdraví lidé. I přes udělené tresty a snahy různorodých sportovních organizací je homofobie v kolektivních mužských sportech normální jev (Týden.cz., 2013).

Ve Velké Británii před nedávnou dobou spustili kampaň s názvem BE YOURSELF (buď svůj), která je zaměřena proti homofobii, a to v prostředí, ve kterém se jí daří nejvíce. Ve sportu. Vysoká míra homofobie je ve sportovních kolektivech známá. Určité zastoupení ne-

heterosexuálů je zastoupeno jistě i tam, a proto by nemělo být přehlíženo. Homofobní klima ve sportovním prostředí pochopitelně tyto ne-heterosexuální jedinci vnímají. Donedávna se o homosexualitě ve sportu příliš nemluvalo, a proto je pravděpodobné, že se v tomto prostředí sportovci nebo sportovkyně neodhodlávají k coming outu a vědomě svou sexualitu skrývají. Zmíněné tabuizované téma ve sportovní oblasti v České republice pomohla prolomit svým veřejným coming outem snowboardistka Šárka Pančochová (Qeergeography.cz., 2016).

Z důvodu tabuizace tohoto problému byl v rámci britské kampaně natočen krátký film s názvem Wonderkid, který popisuje fiktivní příběh fotbalové hvězdy na začátku kariéry ve smyšleném londýnském fotbalovém klubu. Tento film zobrazuje nesnáze spojené se sexualitou v maskulinním a mnohdy homofobním prostředí, kterým je fotbalový klub. Jak autoři filmu uvádějí, tak hlavním smyslem je zvýšit povědomí o přehlíženém problému homofobie ve sportovním prostředí, protože svou odlišnou sexuální orientaci otevřeně z řad fotbalistů přiznal jen málokdo. Režisér filmu uvedl, že je skutečně důležité, aby byla pozornost věnována otázkám, které se týkají sexuality a genderu. Ve filmu je vytvořena postava, která o sobě ví, že je gay, přijímá tuto skutečnost a chce učinit coming out, avšak jeho profese mu v tom brání. Film za předpokladu, že ho uvidí dostatek lidí, možná dokáže změnit fotbal. A kdokoliv, kdo tento film uvidí, tak pochopí, že všichni lidé si zaslouží žít svůj život svobodně a beze strachu (Qeergeography.cz., 2016).

Článek s názvem Sexuality as a structural principle in sport participation reprezentuje výsledky studie o účastnících ve sportu, kde dochází ke srovnání mezi homosexuálně a bisexuálně orientované jedince a heterosexuální skupinu mužů a žen. Výsledky potvrzují stereotypní sportovní zapojení homosexuálně orientovaných mužů a žen. Při zkoumání různých sportovních prostorů bylo zjištěno, že se v nich střetávají lidé s různými sexuálními identifikacemi. Gayové jsou však méně zastoupeni v běžných klubových sportovních družstvech, ale nadměrné zastoupení je v komerčních sportovních zařízeních. Avšak většina heterosexuálně orientovaných mužů a žen navštěvují sportovní zařízení, kde se mohou účastnit sportovních aktivit bez konfrontace s homonegativitou a heteronormativitou. Současně se však mnozí nepřipojují k protiproudu a přidávají se na stranu heteronormativity (EBSCO.com., 2009).

2.6.1 Homosexualita a osobnosti světa sportu

První českou sportovkyní, která učinila coming out byla teniska Martina Navrátilová. K tomu, že je lesba, se veřejně přihlásila již v roce 1981. Do dnešního dne jde o nejslavnější coming out ve světě sportu. Vzhledem k tomu, že té době byla celkově (ale i ve sportu) homosexualita tabuizované téma, mělo její gesto charakter osobnostní zpovědi, ale také sílu politického počinu. Tím narušila do té doby platný úzus v tenisovém prostředí, že „o tom se nemluví“, což potvrdila i Billy Jean Kingová, která byla obětí zveřejnění své homosexuality proti své vůli. Navrátilová využila svého statusu, aby dala najevo, že odlišná sexuální orientace není něco, za co by se měl člověk stydět. Ačkoliv od jejího coming outu uběhlo několik desítek let, tak i ona přiznává, že problém skrývání odlišné sexuální orientace ve sportovním světě stále přetrvává. Navrátilová v souvislosti s tím naráží na rozdílnost mezi individuálními a kolektivními sporty a homofobní postoje s nimi spojené. Navrátilová uvádí, že kolektivní sporty jsou plně homofobie a při přiznání homosexuality by to znamenalo pro jedince vyloučení z kolektivu (A2larm.cz, 2017).

Navrátilová dále zmínila, že by ráda na tenisových kurtech viděla více přiznaných ke své homosexualitě. Také uvádí výhody tenisu jakožto individuálního sportu. Tenis je podle ní méně maskulinní záležitostí než jiné sporty, proto nechápe, že se stále ještě nenašel žádný muž, který by se ke coming outu odhodlal (Duffy, 2015).

Další česká sportovkyně, která se přihlásila ke své homosexuální orientace je snowboardistka Šárka Pančochová. Svým přiznáním potvrdila, že coming má významnou roli politického činu i ve sportu. Sportovkyně učinila přiznání své sexuální orientace na mistrovství světa ve snowboardingu ve španělské Sierra Nevadě. U zveřejnění své orientace dále uvedla, že si nemyslí, že by lidé měli být škatulkováni. Je normální, že někoho přitahují muži a někoho ženy. Důležitá je energie dané osoby, ale i to, jak se chová a zda spolu souzní. Celý rozhovor završila potvrzením, že v této chvíli ji více přitahují holky. Od jejího veřejného coming outu se stala známou českou LGBT sportovkyní současnosti. Obdobný coming out není totiž v českém sportovním prostředí obvyklý. Svým přiznáním chtěla být inspirací i pro další sportovce, nehledě na pohlaví (A2larm.cz, 2017).

Na homofobních postojích se podílejí striktně genderově rozdělení sportovci, což ve výsledku znamená, že homosexuál sdílí kabinu s lidmi stejného pohlaví. Jak zdroj uvádí, tak každý fotbalista a hokejista v České republice potvrdí, že homofobní atmosféra je to, co charakterizuje sportovní kabinu. I tohle může být důvod, proč se k odlišné sexuální orientaci

přiznávají sportovci veřejně, kdy vystupují proti normalizovanému prostředí při coming outu (A2larm.cz, 2017).

V kolektivních sportech přibývá odvážných jedinců, kteří se nebojí na sebe vzít identitu veřejně známého sportovce nebo sportovkyně s odlišnou sexuální orientací. Ač častokrát i za cenu toho, že budou vnímání pro svou homosexualitu a jejich sportovní výkon bude vnímán až na druhém místě. Z tohoto důvodu německý fotbalový reprezentant Thomas Hitzlsperger, který svůj coming out učinil po ukončení sportovní kariéry (A2larm.cz, 2017).

Obdobně tomu bylo u coming outu u amerického fotbalisty Robbieho Rodgerse, který ukončil svou kariéru těsně po přiznání. Avšak po pár měsících se k fotbalu opět vrátil. Dalším známou osobností sportu, která prolomila bariéru a učinila coming out své odlišné sexuální orientace byl anglický fotbalista s nigerijskými kořeny Justin Fashanu. Od chvíle, kdy se přiznal ke své orientaci, nevydržel v žádném klubu delší dobu. Zažíval homofobní chování ze strany spoluhráčů, ačkoliv pro média uvedl, že má jejich podporu. A když se stal na konci devadesátých let symbolem otevřenosti v USA, tak jako trenér juniorského reprezentačního výběru byl obviněn ze znásilnění svého svěřence. Po pár dnech po obvinění spáchal sebevraždu.

Pomocnou ruku homosexuálně orientovaným fotbalistům se pokusil nabídnout šéf anglického fotbalu Greg Clarke, který v rozhovoru pro časopis The Times vyzval homosexuálně orientovaným fotbalisty, aby se hromadně přiznali veřejnosti před začátkem budoucí sezóny. Navzdory tomu, jak absurdně tento požadavek zněl, chtěl jednotlivým hráčům, kterých se to týká, ulehčit jejich osobní coming out. Zdůvodnil to tím, že ve větším počtu se mohli hráči vyhnout hněvu a útokům od homofobně smýšlejících fanoušků na stadionech. Tato výzva však je důkazem opaku coming out. Navrhované předsezónní přiznání by pouze rozdělilo fotbalisty na heterosexuály a homosexuály. Zapomíná se především na to, že se sexuální orientace soukromou věcí každého člověka.

Homosexualita ve sportu a přímo na olympijských hrách je volnější, než tomu bylo dříve. Důkazem je toho rychlostní bruslař Blake Skjellerup, který vyšel najevo se svou sexuální orientací po zimních olympijských hrách v roce 2010. Veřejně prohlásil, že být homosexuální není slabostí a ani méněcenností. Prolomením tohoto předsudku ukázal, že homosexuálně orientovaní sportovci jsou stejně silní jako heterosexuální sportovní konkurenti. Sportovcům by se mělo nechat žít jejich životy a umožnit jim účastnit se elitních soutěží, protože dveře sportovního světa jsou otevřeny všem sportovcům bez ohledu na jejich sexuální orientaci nebo genderovou identitu (Zeigler, 2014).

Dalším, kdo se veřejně hlásí k homosexuální orientaci je basketbalistka Brittney Grinerová, která chce dosáhnout toho, aby příští generace věděla, že je v pořádku být svým

pravým já a že sexualita je pouhou částí každého člověka. Talent na hřišti je to, co si z nás lidé mají pamatovat. (Baker, K. C., Dodd, J., Greenm M. & Truesdell, J., 2014).

Sportovní svět je stále nepřátelský k otevřené účasti LGBT. Příkladem je anti-lesbická atmosféra, která panuje v mnoha ženských týmech. Nejznámější kauzou je trenérka basketbalu René Portland, která veřejně prohlásila, že neakceptuje žádné pití, drogy a lesby. Tento výrok a zároveň jisté pravidlo ukončilo v roce 2007 její trenérskou kariéru na Penn State (Wolf, 2011).

V boji proti homofobním postojům a prostředí je nejúčinnější prostředek coming out. Veřejná prohlášení známých osobností sportu, mohou každému dodat odhodlání přestat svou sexualitu skrývat. U sportovce má být důležité, jak hraje a kolik vyhraje medailí, a to bez ohledu na jeho sexuální orientaci, kterou by však neměl být nucen skrývat nebo se za ni dokonce stydět (A2larm.cz., 2017).

Historie spojená se sportovci s odlišnou sexuální orientací je rozsáhlá, jak uvádí olympijský historik Tony Scuphama-Bilton, tak se již nejméně 170 takovéhoto sportovců zúčastnilo olympijských her. I přesto však olympijští jedinci s odlišnou sexuální orientací stále bojují za práva LGBT. Začíná to již od profesionální golfistky Babe Didrikson Zaharias, dále přes atletku Caster Semenya až po českou tenisovou legendu Martinu Navrátilovou (Zeigler, 2014).

Reakce na LGBT sportovce jsou od společnosti různého charakteru. Od postoje, který je nepřijímá, až po ty, kteří mají jejich toleranci. Reakce negativního charakteru bývají častěji od mužů (Demers & Viel, 2013). Dnes žijeme v takovém světě, kde budujeme mužského sportovce jako heterosexuála (Wolf, 2011). Muži mají menší empatii a pochopení, nežli je to u žen. I z tohoto důvodu, pokud muž sportovec ucítí určitý odstup je u něj méně pravděpodobné, že svou sexuální orientaci odtajní. Čím více je člověk v kontaktu s lidmi nebo sportovci patřící do LGBT, tím je více otevřený a neodsuzuje jejich sexuální orientaci (Demers & Viel, 2013).

Již v roce 2011 bylo zahájeno Patem Griffinem, který je vysokoškolský profesor a konzultant v oblasti LGBT a vysokoškolského sportu, projekt s názvem „Changing the Game“, který je zaměřen na pomoc LGBT sportovcům a trenérům v boji s přetrvávající homofobií ve sportu. LGBT sportovci mnohdy vyhrávají, ale nejdůležitější výhra je to pro ně, když přijmou sami sebe a jsou přijímáni společností (Wolf, 2011).

Znamé video projektu You Can Play udělalo prohlášení: „pokud chcete hrát, můžete hrát.“ Je neustálá snaha zajistit otevřené a vstřícné prostředí, a to bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Tito sportovci potřebují pozitivní prostředí, nikoliv negativní přístup, který může ovlivnit jejich sportovní výkony (Elfman, 2013).

Odlišná sexuální orientace je z pohledu sportovních trenérů riskantní, a to zejména při přiznání sexuální orientace sportovce hrozí sociální tlak. Z důvodu toho, že sportovní osobnosti jsou často vnímány za vzorové modely a přizpůsobují se tudíž tomu, co se od nich očekává, a to pravděpodobně nezahrnuje jejich homosexuální orientaci. Další tvrzení ze stran trenérů zní, že se sportovci často obávají toho, že jejich odlišná sexuální orientace zapříčiní odstup od spoluhráčů. Sportovci myslí na úspěšnost týmu a raději zakryjí svou sexuální orientaci, než aby způsobili problémy v týmu. Trenéři uvádějí také to, že o sexuální orientaci svých svěřenců vědět nechtějí, aby se nesoustředili na rozdílnost mezi nimi. Nutno podotknout, že trenéři vnímají sexuální orientaci za soukromou věc každého sportovce a mají za to, že by se měla dodržovat hranice mezi osobním a profesním životem (Demers & Viel, 2013).

Závěrem k této kapitole dodám slova Alexandera (2014), který tvrdí, že sexuální orientace by neměla být potlačena. Všichni by se měli účastnit sportovních soutěží se svým pravým já, protože každý má právo sportovat.

2.7 Sportovní hra fotbal

Pokud máme na mysli fotbal, vybaví se nám slova jako kopaná (v českém překladu) nebo soccer (americký název pro evropskou kopanou) anebo football (původní anglické označení). Každé z těchto slov má jiný původ, ale význam se neliší. Perútka (1980) definuje fotbal jako kolektivní sportovní hru s míčem, ve které hrají dvě jedenáctičlenná družstva proti sobě. Cílem hry je, aby hráči usilovali o umístění míče převážně kopnutím do soupeřovy branky a zároveň se snažili bránit soupeři v podobné snaze. Fotbal vyžaduje množství různorodých pohybových návyků s jemnou diferenciací, do kterých patří pohybová koordinace, rychlost, obratnost, vytrvalost a síla. Většinová část herních činností se uskutečňuje nohou a zároveň i hlavou, čímž je náročnost ještě vyšší (Perútka, J., 1982).

Fotbalová asociace České republiky (dále jen FAČR) pečuje o rozvoj a propagaci v České republice, a také vytváří rovnoprávné podmínky na jeho všech stupních. Podporuje jak profesionální, tak i amatérský fotbal tím, že pořádá soutěže, které i zároveň řídí prostřednictvím svých orgánů a dle pravidel FIFA. Jeho cílem je vychovávat a připravovat mladé fotbalisty pro dosažení nejvyšší výkonnosti (Stanovy FAČR, 2015).

2.7.1 Historie ženského fotbalu

První začátky fotbalu žen vznikly společně s mužským. FAČR uvádí první zmínky o ženském fotbalu již ve 12. století, a to konkrétně ve Francii, kde byl fotbal brán jako lidová hra. V této době ovšem nemůžeme ještě hovořit o fotbalu takovém, jaký ho známe dnes. Šlo spíše zábavnou hru, kterou hrálo pár nadšenců pro svou radost a pro radost diváků (Zelenková, 2008).

Fotbal dnešního charakteru byl poprvé zaznamenán na konci 18. století ve Skotsku. V roce 1863 se začaly trestat s větší přísností fauly prostřednictvím fotbalových klubů a jejich členů. Právě toto rozhodnutí o zpřístupnění bylo počátkem fotbalové hry i pro ženy (Zelenková, 2008). Rok 1892 byl významným pro historii ženského fotbalu, jelikož se se v tomto roce odehrál v Glasgowě první ženský zápas. Hned o tři roky později vznikl po odehraném zápase v Anglii mezi fotbalistkami severního a jižního Londýna evropský fotbalový klub žen, a to zásluhou Nettie Honeyball. Tento fotbalový klub měl sídlo v Anglii a jeho název byl všeříkající, a tedy British Ladies Football Club. Založením klubu v roce 1884 chtěla fotbalová veřejnost ukázat světu, že ženy nejsou pouhou ozdobou mužů. Nemohla se dočkat dne, kdy ženy usednou v parlamentu vedle mužů a budou se moci svobodně vyjádřit ke společnosti, a to zejména říci svůj názor na věci které se jich bezprostředně týkají (Zelenková, 2008). I přes úsilí žen, byla cítit nedůvěra a odpor proti zavedení tohoto sportu v ženském provedení. Ve společnosti nebyla chtěná změna v pojetí tradičního mužského fotbalu.

Zlomem byl rok 1921, kdy nastal zákaz ženského fotbalu, který byl vyvolán ze strany fotbalové asociace v Londýně. Důvody byly různé, jak potvrzuje i dokumentace o historii ženského fotbalu. Jednalo se například o vyšší zájem o fotbalové zápasy v podání žen než mužů. Nadšení žen se snižovalo, a to hlavně v důsledku přístupu lidí milujících stejný sport, ale v mužském podání. Nařízený zákaz spočíval ve zrušení všech tréninků a zápasů. Zejména zápasů, které se konají na vlastním hřišti, a proto se zápasy přesunuly na rugby stadiony a v horším případě do neupravených parků. Zákaz měl hráčky odradit od hraní fotbalu. Po padesáti letech byl tento zákaz zrušen, a tím měly ženy opět právo na fotbalové trávníky. Dále byla založena ženská fotbalová asociace Women's FA. Později začaly řídit ženský fotbal národní asociace a díky tomu vznikl první profesionální ženský tým na světě v novodobé historii, a to v Itálii (Zelenková, 2008).

Dnes je fotbal žen celosvětovým fenoménem a hraje ho přes 26 milionů žen a dívek. Má také velkou sledovanost (Haslam, 2010). V některých zemích se stal profesionálním sportem a postupně se zvyšuje i počet národních týmů, které se účastní mezinárodních soutěží. Od roku 1996 je do Olympijských her zařazen ženský fotbal (Kirkendall, 2007).

2.7.2 Ženský fotbal v České republice

Fotbal, který hrají všechny věkové kategorie i obě pohlaví, má pod svou záštitou FAČR. Tato organizace je založena za účelem organizace fotbalu, který je představitelem v České republice. Navazuje na činnost Českého fotbalového svazu na území České republiky a právním pokračovatelem Československé fotbalové asociace (FAČR, 2015).

Součástí FAČR jsou komise a pracovní skupiny, kterých je dvacet a jejich povinností je spravovat a organizovat jednotlivé úseky. Komise fotbalu žen řídí ženský fotbal v České republice. Mezi hlavní úkoly komise patří pořádání ženských fotbalových soutěží, které se mohou obměňovat. Soutěže v rámci republikového působení pokrývají soutěže ženské, juniorské, také družstva žákyň i přípravku. V porovnání s jinými zeměmi Evropy i světa se nejedná o vysoká čísla v počtu soutěží, ale i přesto je to významný krok kupředu, který ženskému fotbalu přidává na hodnotě, a to i ze sportovního pohledu. Neustále probíhá proces zdokonalování a zvyšování celkové úrovně ženského fotbalu (FAČR, 2017).

2.7.2.1 Struktura soutěží ženského fotbalu

Hráčky se v ženském fotbale dle FAČR (2017) řadí do následujících věkových kategorií, a to v závislosti na jejich dosaženém věku. Jedná se o tyto kategorie:

Kategorie Ženy (hráčky ve věku 18 a více let)

- Liga žen,
- Česká fotbalová liga žen a Moravskoslezská fotbalová liga žen,
- Divize žen,
- Krajský přebor a Pražský přebor žen,
- Okresní přebor žen.

Věkové kategorie do 18 let věku (FAČR, 2017) jsou souhrnně označeny kategorií dívčí. Jedná se o kategorie mládeže a patří sem kategorie U19, což jsou hráčky ve věku 15-18 let, které se účastní soutěží:

- liga dorostenek,
- soutěže dorostenek dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu,

- soutěže dorostenek dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu,
- soutěže dorostenek dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu.

Dále kategorie U15 (FAČR, 2017), do které patří hráčky ve věku 11-14 let, a to v soutěžích:

- liga starších zákyň Čechy,
- liga starších zákyň Morava,
- liga mladších zákyň Čechy,
- liga mladších zákyň Morava,
- Soutěže zákyň dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu,
- Soutěže zákyň dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu,
- Soutěže zákyň dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu.

Poslední kategorií, která je součástí ženského fotbalu v České republice je U11, která je zaměřena na nejmladší jedince a přípravnou část fotbalu. Jedná se o tyto soutěže (FAČR, 2017):

- 1. liga přípravek,
- Soutěže přípravek dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu,
- Soutěže přípravek dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu,
- Soutěže přípravek dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu.

Hráčky mohou mimo jejich věkové kategorie nastoupit i v utkáních vyšší věkové kategorie, a to vždy o jednu kategorii. Avšak po dosažení stanoveného věku přecházejí do nejbližší kategorie, a to vždy k 1. 1. následujícího roku (FAČR, 2017).

Mezi každé kategorie patří týmy, mezi kterými se hrají vzájemné zápasy v průběhu soutěže neboli sezóny. FAČR má na svých internetových stránkách rozpis zápasů v soutěžích jednotlivých kategorií, seznamy týmů, které do určených kategorií patří, ale také jednotlivé soutěže zároveň. Na webu FAČR (2017) jsou k dispozici tabulky umístění, a to nejen celkového po celé sezóně, ale také průběžné umístění jednotlivých týmů po odehraném utkání. Tabulky průběžného umístění se aktualizují vždy po odehraných zápasech, aby byly k nahlédnutí aktuální výsledky i umístění jednotlivých fotbalových týmů (FAČR, 2017).

Mimo soutěžní kategorie obsahuje ženský fotbal, stejně jako ten mužský, i reprezentaci žen. Jedná se o reprezentační kategorie Ženy A, U19 a U17. Všechny zmíněné kategorie jsou orientovány věkovou kategorií, kdy kategorie U17 se týká hráček do 17ti let, U19 hráček do 18ti let a do kategorie Žen se řadí hráčky ve věku nad 18 let (FAČR, 2017).

3 CÍLE

Hlavním stanoveným cílem diplomové práce je zjistit, jaké je vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu.

Dílčí cíle této práce jsou stanoveny následovně:

- Zjistit, jaké je vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen.
- Zjistit, jaké je vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen z pozice trenéra.
- Zjistit, jaké je postavení homosexuálně orientovaných hráček v týmu.

Výzkumné otázky:

- Je sexualita tabuizované téma v prostředí sportovního klubu?
- Je odlišná sexuální orientace tabuizované téma ve sportovním klubu?
- Objevuje se v prostředí sportovního klubu žen homofobní postoj?

4 METODIKA

4.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumné šetření diplomové práce bylo realizováno ve sportovních klubech a bylo zaměřeno na zjištění vnímání sexuality v prostřední sportovního klubu. Výzkumný soubor tvořili trenéři a hráčky sportovních klubů se zaměřením na fotbal. K výzkumu, prostřednictvím výzkumné metody polostrukturovaného rozhovoru byly osloveny 3 sportovní kluby žen se zaměřením na fotbal. Z demografického hlediska se jedná o sportovní kluby z Olomouckého kraje a Jihomoravského kraje. Výzkumu se zúčastnilo 40 hráček a 3 trenéři v zastoupení obou pohlaví. Jedná se o hráčky věkové kategorie žen.

Tabulka č. 1 *Věk hráček*

Věk hráček	Absolutní počet	Relativní počet
18-20 let	12	30 %
21-25 let	15	37,5 %
26-30 let	7	17,5 %
31 a více let	6	15 %
Celkem	40	100 %

Tabulka č. 2 *Věk trenérů*

Věk trenérů	Absolutní počet	Relativní počet
30-40 let	2	66,7 %
41-50 let	1	33,3 %
Celkem	3	100 %

4.2 Charakteristika organizace

K výzkumnému šetření byly vybrány organizace, tedy sportovní kluby, se zaměřením na fotbal. Jedná se o sportovní kluby žen. Zázemí vybraných sportovních klubů zaměřených na fotbal tvoří venkovní travnatá hřiště, kdy jedno je určeno na zápas a druhé k tréninku. K zázemí

patří také tribuny, které jsou různorodé kapacity míst k sezení i stání. Zde se odlišuje kapacita míst s ohledem na velikost klubu, ale také finanční možnosti, s kterými sportovní klub disponuje. Modernizace klubů se odvíjí od výše rozpočtu, který je stanoven na každou sezónu.

V jednotlivých klubech je dané rozdělení dle věkových kategorií i soutěží, a to dle Fotbalové asociace České republiky (dále jen FAČR), ve kterých se aktivně účastní. Vybrané sportovní kluby ženského odvětví patří dle stanov FAČR do dospělé věkové kategorie a aktivně se účastní soutěžních utkání v soutěžní kategorii II. liga žen.

K výzkumnému šetření byla oslovena zmíněná věková kategorie, ačkoliv sportovní kluby obsahují i další věkové kategorie jako jsou dorostenecké a mládežnické kategorie, ale také příprava, jak je již zmíněno v kapitole Reorganizace soutěží. Osloveny k výzkumu byly sportovní kluby žen zaměřeny na fotbal, ačkoliv by bylo zajímavé po praktické stránce i srovnání se sportovními kluby fotbalu mužů. Účastníci výzkumu z pozice trenérů jsou pro srovnání v zastoupení v počtu dvou žen a jednoho muže.

4.3 Charakteristika užitých metod

K získávání dat v terénu byla použita metoda kvalitativního výzkumu, a to polostrukturovaný rozhovor. Čabalová (2011) uvádí, že se jedná o interview neboli metodu rozhovoru, což je výzkumná metoda založená na komunikaci a interakci mezi respondentem a výzkumníkem. Je zaměřena na přímém dotazování a zjišťování faktů, postojů a motivů u zkoumaného jedince. Z rozhovorů, které jsem realizovala s respondenty, jsem pořídila audiozáznam. Jak uvádí Miovský (2006), tak audiozáznam je významný pomocník při výzkumném šetření, kdy výzkumník nemusí dělat zápis nebo poznámky proto, aby rozhovor zaznamenal, avšak dělá si poznámky pouze pro svou potřebu. Výhodou audiozáznamu je zachycení mluveného slova, tedy síla hlasu, pomlky a další doprovodné zvuky. Záznam je nestranný i autentický. K zaznamenávání bylo použito nahrávací zařízení (diktafon). K přípravě analýzy dat byla zvolena doslovná transkripce, tedy převod mluveného projevu do písemné podoby. Jedná se o proces, který je náročný na čas, avšak pro důkladné vyhodnocení je transkripce podmínkou (Hendl, 2005).

Struktura rozhovoru byla zaměřena na zjištění, jaké je vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu. Zaměřeno bylo na vnímání sexuality z pohledu trenérů a hráček v jednotlivých sportovních klubech. Témata rozhovoru byla rozdělena na tři oddíly, a to: *Úvodní informace o respondentech, Vzájemné vztahy ve sportovním klubu a Vnímání sexuality*

a homosexuality ve sportovním klubu. Jednotlivá témata byla modifikována s ohledem na cílovou skupinu, tj. zda se jedná o trenéry nebo hráčky sportovního klubu. Témata rozhovoru byla stanovena a formulována tak, aby odpovídala stanoveným cílům i dílčím cílům práce a v neposlední řadě byly získány odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

4.4 Realizace výzkumu

Výzkumné šetření bylo realizováno v terénu ve zmíněných organizacích, které patří pod FAČR. Do těchto organizací jsem docházela v průběhu měsíce února a března 2018. Výzkum byl započat po schválení Etické komise FTK UPOL.

Metoda výzkumného šetření probíhala následovně: Vybrané sportovní kluby jsem oslovila k účasti k výzkumnému šetření, kdy účast byla dobrovolná a podložena informovaným souhlasem v písemné podobě.

Výzkumného šetření se zúčastnily sportovní kluby v celkovém počtu 3. O uskutečnění rozhovoru jsem požádala sportovní kluby žen zaměřených na fotbal. Metoda rozhovoru byla realizována na základě předchozí domluvy s jednotlivými kluby a jejich členy. S každým respondentem byl rozhovor realizován individuální formou v tichém prostředí klubovny, která je součástí zázemí sportovních klubů. Ačkoliv byl osloven sportovní klub se všemi jeho členy, tak ne všichni přistoupili na účast ve výzkumu anebo neměli zájem se výzkumu zúčastnit. Vždy se však jednalo o nadpoloviční většinu, která se na výzkumu chtěla podílet a zapojit se do něj.

Témata rozhovoru byla stanovena před započatím výzkumu, ale ve většině případů byly doprovázeny volnou diskusí na danou problematiku z pohledu vnímání trenéra nebo hráčky sportovního klubu. Průběh rozhovoru byl uskutečněn se souhlasem daného trenéra či hráčky a zaznamenáván na elektronický přístroj pro záznam zvuku (dikrafon). Ze zaznamenaných materiálů byla vytvořena transkripce. Prostřednictvím transkripce byly vytvořeny kategorizace rozhovoru, které jsou vizuálně znázorněny v kapitole Analýza výsledků a interpretace dat.

První téma rozhovoru *Úvodní informace o respondentovi*, bylo zaměřeno na základní údaje o respondentech. Abych tyto údaje z rozhovoru získala, stanovila jsem v první části rozhovoru otázky směřující na hráčky i trenéry.

V druhé části rozhovoru *Vzájemné vztahy ve sportovním klubu*, bylo zjišťováno, jaké jsou vzájemné vztahy a atmosféra ve sportovním klubu mezi trenéry a hráčkami, vzájemné vztahy mezi hráčkami, a to z pohledu obou zúčastněných stran.

Třetí část výzkumu byla zaměřena na téma *Vnímání sexuality a homosexuality ve sportovním klubu*. V této části jsem zjišťovala vnímání sexuality v obecné rovině z pohledu jednotlivých účastníků výzkumu. Dále jsem se zaměřila na vnímání homosexuality v rovině obecné, ale i osobního postoje účastníků výzkumného šetření. Prvotně byly otázky rozhovoru cíleny globálně na vnímání homosexuality jakožto společenského pojmu. Poté byly otázky zaměřeny na možný výskyt homosexuální orientace ve sportovním klubu a vnímání tohoto faktu ze stran trenérů i hráček. Tato část rozhovoru byla určitým nástrojem k odtajnění individuálního postoje k odlišné sexuální orientaci či možného homofobního postoje ze stran respondentů. Veškeré otázky, které obsahuje tato část, byly zaměřeny na získání odpovědí ke stanoveným výzkumným otázkám.

5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ A INTERPRETACE DAT

V této kapitole prezentuji výsledky výzkumného šetření, který byl prováděn metodou polostrukturovaného rozhovoru ve sportovních klubech. Ke znázornění výsledků jsem použila grafické znázornění pro lepší přehlednost získaných dat. Grafy obsahují výsledky respondentů z řad hráček a trenérů sportovních klubů zaměřených na fotbal žen v České republice. V kapitole přílohy jsem přiložila sestavený polostrukturovaný rozhovor, který byl ve výzkumném šetření použit. Po ukončení výzkumného šetření byla u všech získaných dat před přípravou jejich analýzy učiněna doslovná transkripce do písemné podoby pro důkladné vyhodnocení. Prvotně jsem ze všech získaných dat vytvořila tematické oddíly, které vycházely z polostrukturovaného rozhovoru, a to jak u rozhovoru s respondenty z řad hráček, tak i trenérů sportovního klubu. Dané oddíly jsme doplnila o úryvky z rozhovoru.

Tematické oddíly z rozhovoru hráček jsou následovné:

- **Vnímání sexuality**

„Známe se v týmu a neskryváme svou sexualitu.“

- **Vnímání homosexuality**

„To si myslím, že ano. Ne každý to chce říkat veřejně, ne každý to přizná i sám sobě. Je to pro někoho tabu i sám v sobě a nepřizná si to. Myslím si, že se hodně lidí i hledá a trvá jim, než se najdou.“

„U heterosexuálů to někdy je problém a tabu. U homosexuálů snad už ne. Mělo by se dát na odiv, jakou mám sexualitu, ať si každý myslí, co chce.“

„Jako tabu to vnímají ti, kteří o tom nechtějí ani slyšet ani to vidět, takže ti, co tu menšinu odmítají přijmout za normální. Tedy heterosexuální lidé. Jako veřejné téma bez studu to vnímají homosexuálové, ale nemyslím si že také ne všichni. Jsou i takoví, kteří skrývají svou orientaci dlouho, aby nebyly jiní. Což si myslím, že není dobře, protože každý je takový, jaký je i s tím, jestli je na muže nebo ženy. A v dnešní době se v tomhle dost experimentuje, takže by i ta homosexualita neměla být tabu.“

„Myslím si, že je to tabu, jsme stále ještě konzervativní národ.“

„Není přece normální, že jsou spolu dva chlapi nebo dvě ženy.“

„Humor, urážky, nadávky, přezdívky na homosexuály. Ale spíš to bývá u chlapů, u žen se to bere víc.“

- **Zastoupení homosexuálně orientované skupiny hráček při většinové části týmu**

„Já jsem heterosexuál, ale lesby v týmu mi vůbec nevadí, ani když se baví o vztahu, intimnostech mezi sebou.“

„Nejsem sice lesba, ale nedívám se na ně jinak. Spoluhráčky jako každé jiné.“

- **Zastoupení homosexuálně orientované skupiny hráček při menšinové části týmu**

„Není to normální, když žena chodí s ženou. Nesouhlasím s tím“.

„Vadil by mi ten fakt, že tam je, že je na ženy, že místo muže ho čeká po zápase žena.“

- **Pocity a pozice hráček při menšinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček v týmu**

„Nevadí mi to, ba naopak. Lesbičky jsem měla vždycky v týmu a byly to moje kamarádky a jsou dodnes.“

„Musejí se dodržovat mantinely a netahat do sportu jejich orientaci a problémy z domu.“

„Je to pro mě těžké. Sama se tím trápím a doufám, že mě přestanou jednou posuzovat podle mé sexuální orientace a dají na můj výkon ve sportu.“

- **Pocity a pozice hráček při většinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček**

„Jde o to, jak holky hrají fotbal, ne jakou mají sexuální orientaci.“

„Homosexualita ve společnosti je a bude stejně tak i v našem týmu.“

„Spoluhráčky to ví, akceptují mě, patřím do týmu. Moje sexualita nehraje roli.“

„Je o našem týmu známe, že velká část týmu jsou lesbičky a nestydí se za to.“

- **Pocity hráček heterosexuálně orientovaných v týmu**

„Vůbec se na to nedívám s odporem nebo skrz prsty, mám je ráda i jejich partnerky.“

„Má mužskou přezdívku, ale jí to nevadí.“

„Holky se chovají jako mužatky.“

„Chování, projev, zjev, styl mluvy a chůze i oblečení. To podle mě vypovídá o homosexualitě.“

- **Přítomnost odlišné sexuální orientace v týmu**

„Myslím, že by se ukázala i pozitivní i negativní reakce od holek při přiznání své orientace.“

„Je to její volba. Ale nechtěla bych, aby mi to neustále podsouvala a zkoušela něco i na mě intimnějšího.“

„Homosexualita je tu častější, než heterosexualita mi tak přijde.“

- **Nastavení hranic v týmu**

„Do sportu se to moc nehodí, ale když umí rozdělit osobní život od sportu, tak proč ne.“

„Jsem profesionální a dokážu si podle mě rozdělit sport a osobní život bez ohledu na orientaci sexuální, kterou mám.“

„Bude potřeba už k tomu zaujmout jiné stanovisko, nastavit mantinely.“

„Chci hlavně, ať tým funguje.“

- **Vzájemné vztahy při různorodé sexuální orientaci v týmu**

„Fungujeme jako jeden tým. Ač s tím některé nesouhlasíme, že jsou lesby, tak neděláme rozdíly, akceptujeme to.“

„Jsou to naše kamarádky a je nám jedno, na jaké pohlaví mají slabost. To, že já jsem na muže, neznamená, že se nebudu bavit se spoluhráčkami, které jsou na ženy.“

Tematické oddíly z rozhovoru trenérů jsou následovné:

- **Vnímání sexuality**

„Sexualita není tabu.“

- **Vnímání homosexuality**

„O homosexualitě se toho moc neví a nemluví se o ní tolik, jak by se někdy mělo.“

„Nemluví se o tom.“

- **Akceptace homosexuality**

„Akceptovala jsem to, ale snažila jsem se o to, aby to nezasahovalo do chodu týmu.“

„Nevadí mi to.“

- **Nesouhlas s homosexualitou**

„Vadí mi to.“

- **Pozice homosexuálně orientované hráčky v týmu z pohledu trenéra**

„Ovlivňuje to vzájemné vztahy mezi hráčkami.“

„Vnímám jejich výkony a ne orientaci.“

- **Pocity homosexuálně orientované hráčky v týmu z pohledu trenéra**

„Prvotně bych řekla, že sexuální orientace nemá vliv na sportovní výkon.“

„Snažila bych se, aby se všechny hráčky v týmu cítily dobře.“

„Sexuální orientaci neřeším.“

- **Nastavení hranic v týmu**

„Určitě bych stanovila hranice v chování mezi partnerkami lesbickými nebo samotnými lesbami při tréninku nebo na zápase, aby to nemělo vliv na ostatní hráčky a sportovní výkony celého týmu.“

„Bude potřeba k tomu zaujmout jiné stanovisko, nastavit mantinely.“

„Chci hlavně, ať tým funguje.“

- **Vzájemné vztahy v týmu z pohledu trenéra**

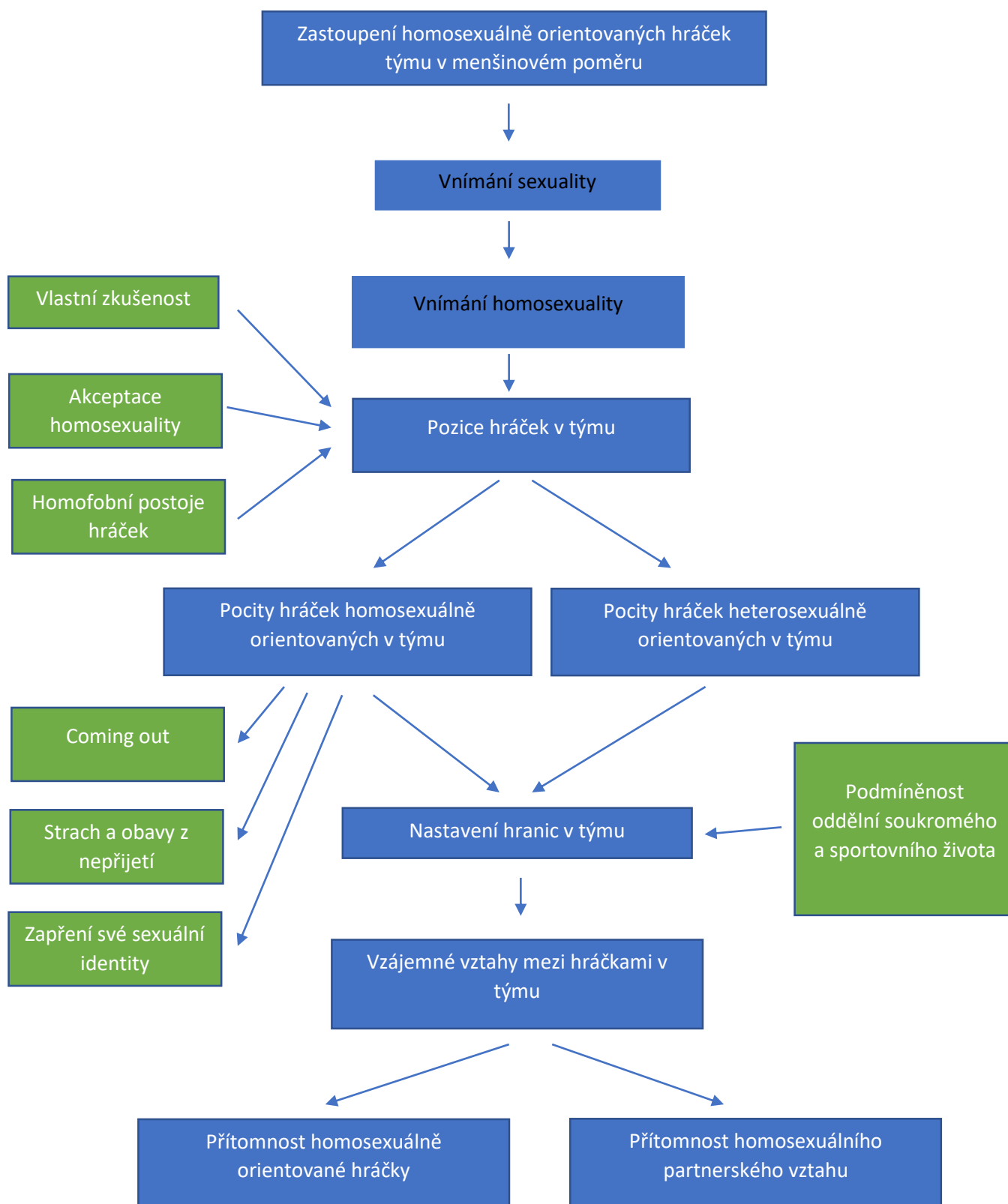
„Berou to jinak než já, jsou to ženy.“

„Hráčky by se mezi sebou pochopily.“

„Zvykly by si a na to, ale nemůžu mluvit za všechny. Některé k tomu nebudou svolné.“

Tematické oddíly byly vytvořeny na základě polostrukturovaného rozhovoru, z nichž byly dále stanoveny kategorie pro analýzu výzkumného šetření. Kategorie byly odlišné u respondentů v zastoupení hráček a trenérů sportovního klubu.

Graf č. 1 Kategorizace z rozhovoru hráček při menšinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček



Graf č. 1 znázorňuje vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu při menšinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček. Při takovémto zastoupení není sexualita vnímána za tabuizované téma. Jinak je tomu u homosexuality, která je vnímána z výpovědí rozhovorů hráček za téma tabuizované. Ačkoliv podstatným faktorem je samotná sexuální orientace u jednotlivých hráček, která toto tvrzení z velké části ovlivňuje, a to zejména z toho důvodu, že s tabuizací homosexuality a celkově odlišné sexuální orientace nesouhlasí. Důležitým faktorem pro tvrzení tabuizace je i samotné zastoupení homosexuálně orientovaných hráček v jednotlivých týmech, osobní zkušenost a styk s homosexualitou a s tím související vlastní postoj k dané problematice, kterou se diplomová práce, a také výzkumné šetření zabývá.

Důležitými kategorizacemi, které z rozhovorů vzešly, jsou pocity a postavení homosexuálně orientovaných hráček v týmu při menšinovém zastoupení. Prvním faktorem, který má vliv na pozici hráčky homosexuálně orientované v týmu, je vlastní zkušenost s homosexualitou, a to ze strany většinové heterosexuální skupiny hráček. Dalšími faktory, které hrají roli u vytyčení pozice těchto hráček, je akceptace odlišné sexuální orientace ze strany většinové heterosexuální části spoluhráček, ale také homofobní postoje, které se u nich objevují. Z výpovědí rozhovoru hráček bylo uvedeno, že se objevuje jak akceptace, tak zároveň homofobní postoje, a to v jednom týmu.

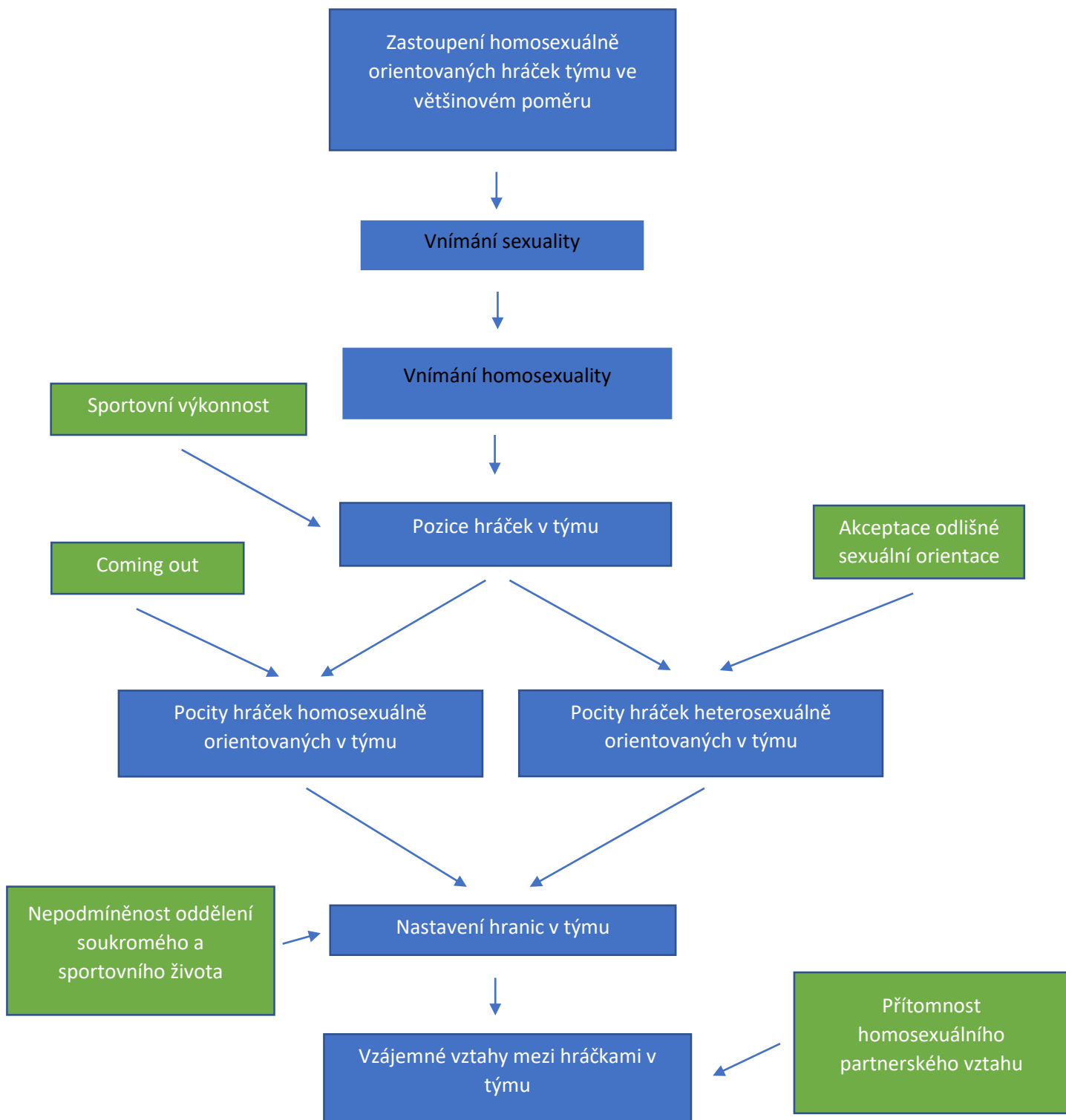
Další kategorizací, která vzešla z rozhovorů, byly již zmíněné pocity homosexuálně orientovaných hráček. Tedy to, jak se v daném týmu cítí, jak vnímají samy sebe a jak se dokáží seberealizovat. Z výzkumného šetření byly zaznamenány a znázorněny v grafické vizualizaci faktory, které se podílejí na utváření pocitů hráček. Jedná se o proces coming out u hráčky nebo na opačné straně strach a obavy z nepřijetí, která vede k zapření své sexuální identity.

Další kategorizací je nastavení hranic týmu, která byla v rozhovoru hráček zmiňována opakovaně. Hráčky heterosexuálně orientované požadují a dávají jako podmiňující oddělenost soukromého a sportovního života. Tato podmínka směřuje na hráčky homosexuálně orientované a požaduje se její dodržování pro určité blaho celého týmu. Je to sice nepsané pravidlo, které se týká celého týmu, ale apelace na jeho dodržování je ve větší míře právě pro homosexuálně orientované hráčky.

Kategorizací, která vzešla z rozhovorů a je důležitá pro fungování týmu, jsou vnitřní vzájemné vztahy mezi hráčkami. Důležitým faktorem pro vzájemné vztahy je přítomnost homosexuálně orientované hráčky nebo partnerského vztahu. Na základě této přítomnosti jsou ovlivněny vztahy v týmu, a to pozitivním i negativním směrem. V této části rozhovoru se dalo vyzorovat u hráček jejich vnímání odlišné sexualitě ve sportovním klubu. To, zda-li jsou hráčky homosexuálně orientované v týmu, vede mnohdy i k intimitě a navázání

partnerského vztahu. Tento fakt, jak se v rozhovoru prokázalo, je negativně vnímán většinou heterosexuální skupinou hráček, která neskryvá svůj nesouhlas, a o to více požaduje dodržování nepsaného pravidla oddělenosti soukromého a sportovního života. U zdůvodnění se opírají o tvrzení, že existence takového vztahu v týmu by mohla ovlivnit či již ovlivňuje chod týmu, vztahy hráček a celkovou atmosféru. Zkrátka takový vztah do sportu nepatří a neměl by tam být pro dobro všech. Z výpovědí respondentů z řad hráček se tohle tvrzení objevilo s velkou opakovaností.

Graf č. 2 Kategorizace z rozhovoru hráček při většinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček

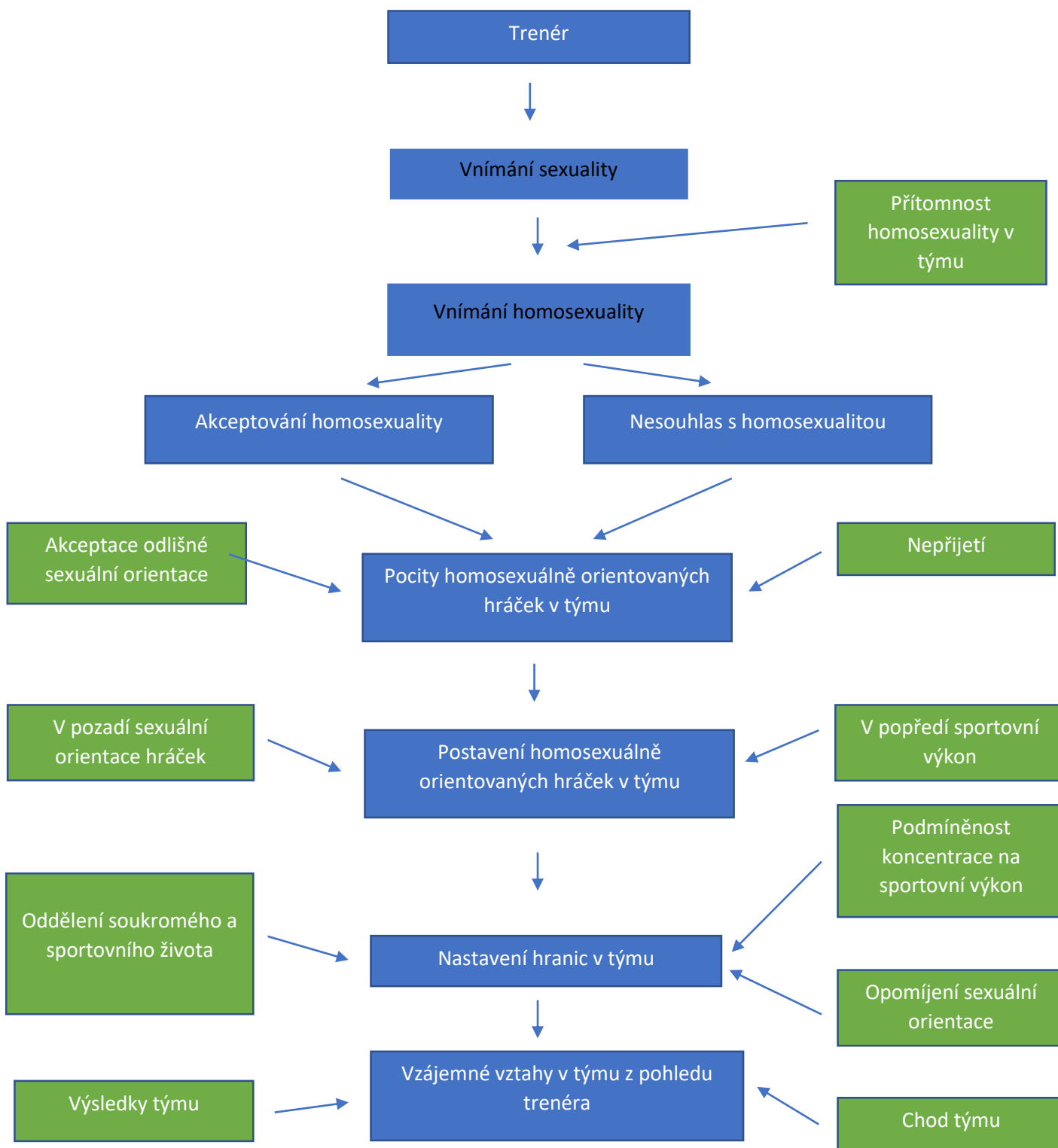


Graf č. 2 znázorňuje vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu při většinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček. Při takovémto zastoupení není sexualita ani homosexualita vnímána za tabuizované téma. V tomto případě je za většinovou část považována skupina hráček homosexuální orientace a menšinovou část tvoří heterosexuálně orientované hráčky. Poměr je tedy opačný, nežli je tomu ve společnosti, a na základě toho se i kategorie a ovlivňující faktory odvíjejí.

Kategorie, která je stejná jako u prvního grafu, je pozice hráčky v týmu. Pozice hráčky není nikterak ovlivněna nebo modifikována v souvislosti s její sexuální orientací. Tím, že se jedná o většinové zastoupení, je rovnost mezi hráčkami aktuální. Sportovní výkon hráček je určující pro její postavení v týmu. Na to navazuje další kategorie, a to po pocity hráček. Zabývala jsem se pocity u hráček, jak u strany většinové, tak i menšinové části týmu z hlediska sexuální orientace. U homosexuálně orientovaných hráček nebyla zmínka o strachu a obavách z nepřijetí při procesu coming out, ba naopak. Hráčky cítí podporu od spoluhráček, vnímají sportovní klub jako bezpečné místo pro svou seberealizaci bez potlačení své sexuální identity. Zde hraje roli také to, že jsou ve větším zastoupení v týmu, a tak jejich přiznání ke své sexuální orientaci je snazší, protože v tom nejsou samy. Na opačné straně stojí ta menšinová část v zastoupení heterosexuálně orientovaných hráček, které své spoluhráčky s odlišnou sexualitou akceptují a respektují. Tím, že jsou ve styku s homosexualitou, tak o ní mnohé vědí a jsou na ni zvyklé. Ve své podstatě každý další coming out spoluhráčky pro ně není žádnou novinkou.

Další kategorií, která z rozhovoru vzešla, je nastavení hranic v týmu. Ačkoliv bylo ve velkém počtu zmíněno, že by se do sportu neměly vtahovat soukromé věci a vztahy hráček, tak to není podmínkou, pokud to má své hranice. To znamená, dokud to neovlivňuje a nezasahuje do chodu týmu, ať si každý dělá, co chce bez ohledu na sexualitu každé hráčky. Kategorií, která na to navazuje, jsou vzájemné vztahy v týmu mezi hráčkami. Tím, že je to ženský fotbalový tým, a to ve složení většinové části homosexuálně orientovaných, tak zde vznikají a také zanikají partnerské vztahy mezi hráčkami. Z výpovědí rozhovoru je zřetelné, že je v normě mít partnerský vztah v jednom týmu, avšak nesmí se takovýto vztah reflektovat do chodu týmu, tedy do sportovní výkonnosti i samotné hry. Přítomnost homosexuálního partnerského vztahu je vnímána ze stran většinové i menšinové části v normě, avšak jen do doby, kdy se tým více zaobírá partnerskými neshodami, nežli výkonem a sportovní disciplínou. To ovšem může posléze vést k nabeurácení celkové atmosféry týmu, a to negativním směrem. Znamená to, že nikomu není nic zakazováno či určováno, co smí a co ne, ale měl by za to vždy nést zodpovědnost, včetně existujícího partnerského vztahu mezi hráčkami v týmu. Na prvním místě by mělo být blaho týmu.

Graf č. 3 Kategorizace z rozhovoru trenérů sortovních klubů



Z grafu č. 3 je patrné, že se jedná o vizuální zpracování rozhovorů trenérů sportovních klubů, kteří se zúčastnili výzkumného šetření. První kategorií je trenér sám, protože je to stěžejní osoba, která má pod taktovkou celý tým, který vede. Je osobností a zároveň faktorem, který formuje tým, ale také osobnosti hráček, a to ve smyslu projevu chování, prezentování názorů a postojů k daným událostem či jevům. Trenér je tím, kdo nejen vede tým, ale také ho tvaruje a průběžně koriguje a opravuje (s nadsázkou řečeno) chyby, které se v něm naskytanou.

Další kategorií je vnímání sexuality a homosexuality. Všichni dotazovaní uvedli, že sexualitu nepovažují za tabuizované téma, ale homosexualitu takto vnímají. Faktorem, který ovlivňuje vnímání směrem k homosexualitě, je samotná přítomnost homosexuality v daném týmu. Ačkoliv ovlivnění pouze v tom smyslu, že se o tom nemluví, ač by se mělo.

Kategorizací, která vyplynula z předešlých výsledků, je akceptace či nesouhlas s homosexualitou. Ve výzkumném šetření se objevují obě varianty, proto jsem vytvořila obě kategorie, které mají vliv na následovné kategorie zabývající se pocity homosexuálně orientovaných hráček z pohledu trenéra. Pohled na tuto kategorii je ze strany trenéra jednoduchý. Buď akceptuje sexuální odlišnost svých hráček, nebo s ní nesouhlasí. Při akceptaci je vnímán jako důvěryhodná osoba při procesu coming out. V opačném případě jejich pocity neřeší a zaměřuje se na sportovní výkon jednotlivých hráček. Otázkou zůstává, jaká je postavení homosexuálně orientovaných hráček v týmu? Jsou vnímány bez rozdílu a bez předsudků? Z rozhovoru vyplývá, že z pozice trenéra je postavení hráček bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Trenéři kladou důraz na sportovní výkon, sexuální orientace hráček stojí v pozadí. Sexualita je upozaděna do té doby, nežli je vtažena do chodu týmu, a tedy další kategorie nastavení hranic v týmu. U této kategorii vyplynulo z rozhovorů, že trenér požaduje oddělení sportovního a soukromého života pro blaho celého týmu a po svých hráčkách požaduje koncentraci na sportovní výkon, a to bez ohledu na sexuální orientaci. O sexuální orientaci mnohdy nechce vědět, koncentruje se na výkony a sportovní složku. Podle toho také hodnotí každou hráčku.

Poslední kategorií jsou vzájemné vztahy v týmu, kdy je zřetelné z rozhovorů, že se trenér zabývá chodem týmu a jeho výsledky. To, jaký je chod týmu, určují samozřejmě hráčky. Trenér je tam od toho, aby s týmem pracoval a měl výsledky. Vzájemné vztahy nejsou určující, jde o chod týmu, který má šlapat jako „po drátkách“ a o výsledky, bez kterých se tým neposune vpřed.

6 DISKUSE

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaké je vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu. Ke zjištění stanoveného cíle jsem použila kvalitativní metodu polostrukturovaného rozhovoru. Cílovou skupinou respondentů výzkumného šetření byli členové sportovních klubů zaměřených na fotbal žen. Výzkumného šetření se zúčastnilo 40 hráček a 3 trenéři. Pro mou diskusi jsou podstatné získané výsledky výzkumu, ze kterých vzešla mnohá fakta. Prvotně při otázkách na sexualitu v oblasti sportu samovolně respondenti hovořili o homosexualitě, a to v negativním i pozitivním slova smyslu. Vedla je k tomu zkušenost a styk s homosexualitou, která se mnohdy v jejich klubu objevuje. Samotná existence homosexuálně orientovaných hráček v týmu je z jejich strany směrodatná v individuálním postoji, ale i ve vnímání sexuality. To potvrzují i autoři, s kterými se tvrzení shoduje. Jak uvádí Demers & Viel (2013), čím více je člověk v kontaktu s lidmi nebo sportovci patřící do LGBT, tím je více otevřený a neodsuzuje jejich sexuální orientaci.

Polostrukturovaný rozhovor, který je přiložen v kapitole příloh, jsem sestavovala z otázek, ačkoliv ve většině případů se respondenti výzkumného šetření rozpovídali k daným tématům sami a rozhovor byl volného charakteru. Z výzkumu vzešlo, že sexualita není tabuizovaným tématem, oproti tomu homosexualita ano. Tyto výsledky výzkumu se shodují i z výzkumu zahraničních zdrojů, které jsem uvedla v přechozí kapitole *Homosexualita v oblasti sportu*, kde se uvádí

Vnímání homosexuality ze stran respondentů závisí na početnosti homosexuálně orientovaných hráček, které jsou v týmu přítomny, a s nimi navíc i jejich projevy chování a prezentace jejich sexuální identity. Pro některé respondenty je homosexualita vnímána za nenormální jev a objevují se i homofobní postoje, které se projevují slovními urážkami a přezdívkami. Stejně tvrzení uvádí i Wolf (2011), který sportovní svět popisuje tak, že je stále nepřátelský k otevřené účasti LGBT. Příkladem je anti-lesbická atmosféra, která panuje v mnoha ženských týmech.

V případě, že v daném týmu početnost homosexuálně orientovaných hráček převyšuje nad heterosexuály, je situace rozdílná. Zejména v tom, že samotné hráčky nepocítují strach a obavy z nepřijetí, nemusejí potlačovat svou sexuální identitu a mohou učinit proces coming out. Nutno však poznamenat, že u menšinového či většinového zastoupení homosexuálně orientovaných hráček existují určité vnitřní hranice v týmu, kdy je podmíněno oddělit sportovní a osobní život každé hráčky. Z důvodu prevence narušení kontinuity týmu a celkové atmosféry a vzájemných vztahů, které by se mohly promítnout do sportovní výkonnosti a výsledků celého

týmu. Tohoto názoru jsou nejen hráčky, ale samotní trenéři, kteří dávají sexuální orientaci hráček do pozadí a v popředí je právě sportovní výkonnost, výsledky a chod týmu. I tohle tvrzení je uvedeno od autorů Demers & Viel (2013), kteří uvádí, že ze stran trenérů zní, že se sportovci často obávají toho, že jejich odlišná sexuální orientace zapříčiní odstup od spoluhráčů. Sportovci upřednostňují blaho týmu, nežli odhalení své sexuální orientace. Trenéři uvádějí také to, že o sexuální orientaci svých svěřenců vědět nechtějí, aby se nesoustředili na rozdílnost mezi nimi.

Demers & Viel (2013) uvádí, že reakce na LGBT sportovce jsou od společnosti různého charakteru. Od postoje, který je nepřijímá, až po ty, kteří mají jejich toleranci. Je tedy sexuální orientace směrodatná v oblasti sportu? Pro koho je směrodatná a koho popuzuje? Možná právě pro ty, kteří svou sexuální identitu stále hledají a nejsou si s ní jisti. Či je to pouze lidskou omezeností, která neumí přijmout určitou jinakost druhých a řídí se zakořeněnými předsudky? Více detailů k výsledkům výzkumného šetření je popsáno v kapitole *Analýza a interpretace dat*, potažmo v *Závěru* samotné diplomové práce.

7 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaké je vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu. Výzkumné šetření bylo provedeno metodou polostrukturovaného rozhovoru u sportovních klubů zaměřených na fotbal žen, a to z Olomouckého a Jihomoravského kraje. Výzkumné šetření bylo realizováno s hráčkami i trenéry daných sportovních klubů. Před započítím výzkumného šetření jsem stanovila dílčí cíle práce i výzkumné otázky.

V teoretické části jsem se zabývala tématy, která jsou s problematikou diplomové práce spjata. Jedná se o lidskou sexualitu, sexuální orientaci a její druhy, LGBT komunitu, a to jako pojem, který je pro problematiku sexuality ve sportovní oblasti podstatný. Dále jsem popsala homosexualitu z různých úhlů pohledů věd a vnímání dnešní společnosti v sociálním kontextu, na což navazují další kapitoly, které se věnují podrobněji pojmům coming out a homofobie, které jsou neodlučitelnou součástí odlišné sexuální orientace bez ohledu na pohlaví jedince. Problematika diplomové práce je zacílena na prostředí sportu a v něm postoje k odlišné sexuální orientaci potažmo homosexuální orientaci. I proto se do teoretické části řadí samotná kapitola, která se věnuje homosexualitě ve sportovní oblasti a osobnostem světa sportu homosexuálně orientovaných. Tato kapitola je stěžejní pro výzkumnou část, na kterou byla navázána. Kapitola uvádí výzkumné poznatky jiných autorů, z jiných koutů světa, z různorodých sportovních prostředí i sportovních odvětví. Uvádí a poukazuje na vnímání a samotné postoje k odlišné sexuální orientaci, které jsou různé napříč společnostmi, pohlavními rozdílností, osobními zkušenosti s jedinci nebo přímo s odlišnou sexuální orientací. Tato kapitola je určitou základnou pro výzkumnou část této práce, která se ve výzkumné práci zabývá fotbalovými kluby žen a vnímání sexuality v jejím prostředí a porovnává získaná data výzkumného šetření s již zveřejněnými, které nejsou pouze v tuzemském sportovním prostředí. Poslední kapitoly teoretické části byly věnovány sportovní hře fotbalu, přesněji fotbalu žen v České republice, na jehož prostředí je zacíleno výzkumné šetření.

Ve výzkumné části jsem se snažila dosáhnout stanovených cílů práce a zodpovědět na stanovené výzkumné otázky. Metoda polostrukturovaného rozhovoru byla zvolena záměrně, a to z důvodu zjištění jednotlivého vnímání, postojů a názorů k dané problematice ze strany respondentů, kteří se výzkumného šetření zúčastnili. Rozhovorů bylo provedeno dohromady 43, a to ve složení 40 hráček a 3 trenéři sportovních klubů.

Pro analýzu dat jsem využila kvalitativní metodu kódování a tvorbu kategorizace získaných dat pro interpretaci výsledků. U této metody jsem se soustředila na nalezení vztahů

mezi pravidelností jednotlivých proměnných. Výsledky výzkumu, které vzešly z rozhovoru, jsem zaznamenala do grafické podoby v kapitole Analýza a interpretace výsledků.

Výsledky výzkumu, které vzešly z rozhovoru, jsem zaznamenala do grafu č. 1 *Kategorizace z rozhovoru hráček při většinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček*, dále graf č. 2 *Kategorizace z rozhovoru hráček při menšinovém zastoupení homosexuálně orientovaných hráček* a graf č. 3 *Kategorizace z rozhovoru trenérů sortovních klubů*. V těchto grafech jsem znázornila kategorie a ovlivňující faktory, mezi kterými existuje vzájemná spojitost.

V grafech jsem odpověděla na stanovené výzkumné otázky, a to, *zdali je sexualita tabuizované téma v prostředí sportovního klubu?*, *Je odlišná sexuální orientace tabuizované téma ve sportovním klubu?*, *Objevuje se v prostředí sportovního klubu žen homofobní postoj?*, *Jaké je postavení homosexuálně orientovaných hráček v týmu?*

Nyní bych odpověděla na jednotlivé výzkumné otázky, které jsem si stanovila v této práci, a které jsou již graficky znázorněny v předchozí kapitole.

Je sexualita tabuizované téma v prostředí sportovního klubu? Z výsledků výzkumu vyplynulo, že se sexualita není vnímání za tabuizované téma, a to ze strany hráček i trenérů. O sexualitě se mluví otevřeně, avšak jinak je tomu u odlišné sexuální orientace. V případě odlišné sexuální orientace byla takřka vždy zmiňována homosexualita opět ze stran všech zúčastněných respondentů výzkumu. Důvodem často zmiňované homosexuality byla mnohdy přítomnost homosexuálně orientované hráčky v týmu nebo osobní zkušenost s homosexualitou. Zmiňování však mělo pozitivní i negativní charakter.

Druhá výzkumná otázka zněla, *zdali Je odlišná sexuální orientace tabuizované téma ve sportovním klubu?* Jak jsme již zmínila, tak respondenti výzkumného šetření si pod pojmem odlišná sexuální orientace takřka vždy představili homosexualitu a dále v rozhovoru mluvili již jen o ní v této spojitosti. Ale všeobecně vzato ve výsledku je homosexualita či odlišná sexuální orientace vnímána za tabuizované téma ve sportovní oblasti. Ačkoliv ze stran respondentů zaznívali názory, že by se o tom mělo mluvit více, a nikoliv to tabuizovat a dělat, že to neexistuje.

Další výzkumná otázka byla již zaměřena na odlišnou sexualitu v oblasti sportu, a tedy *Jaké je postavení homosexuálně orientovaných hráček v týmu?*

V předchozí kapitole Analýza a interpretace výsledků jsem vytvořila graf č. 1 a graf č. 2. Ač by se mohlo zdát, že jsou obdobné, liší se seskupením. Výsledky výzkumu jsem vytyčila do dvou grafů s rozdílností většinové a menšinové části v rámci sexuální orientace hráček.

U menšinové části homosexuálně orientovaných hráček jsem uvedla to, co vyplynulo z rozhovorů výzkumu. Při menšinovém zastoupení je důležitým faktorem vlastní zkušenost s homosexualitou ze stran většinové části heterosexuálně orientovaných hráček. Jedná se o zkušenost ať už vlastní osoby v podobě experimentu či zkušenosti se stykem s jedinci homosexuálně orientovanými a vztah k nim. U vytyčení pozice homosexuálně orientované hráčky se nesmí opomíjet akceptace její sexuality ze stran dané většiny. Zdali je akceptována její sexualita, nemá strach či obavu z nepřijetí při odhalení její sexuální identity či se jedná o opak menšina je utlačována a spolu s ní i její sexuální identita a vlastní já. Z rozhovoru vyplývá, že se objevují obě varianty, jak akceptace sexuální odlišnosti, tak i nepřijetí a projevy homofobních postojů v podobě slovního označení nebo urážkách na cti vedoucí ke snížení sebevědomí.

U většinového zastoupení homosexuálně orientovaných hráček tomu takto není. Pozice v týmu je bez rozdílu a hráčky se navzájem respektují i se svou sexualitou. V tomto většinovém zastoupení nepanuje strach a obava z nepřijetí, ale proces coming out je zde vítaným a akceptovaným. Nejen ze strany většiny, ale také menšiny, tedy v tomto případě heterosexuálně orientované hráčky.

Tím navazuji na poslední stanovenou výzkumnou otázku, zdali se *Objevuje se v prostředí sportovního klubu žen homofobní postoje?* Z výzkumného šetření vzešlo, že homofobní postoje se objevují, a to v týmech s menšinovým zastoupením homosexuality. Homofobní postoje se projevují v pohledu na danou menšinu a určité odsuzování jejich sexuality. Dále se v rozhovoru objevovalo označení lesba a utvrzení prostřednictvím tónu hlasu, že mezi lesby hráčka nepatří. Tedy jistá distance od specifické skupiny. Taktéž do homofobního postoje patří fakt, že homosexualita či lesbismus nejsou normální, což zaznělo také od některých respondentů výzkumu ve větší početnosti. Homofobní postoje a tvrzení, které popírá normalitu homosexuality, se opírá o tradiční model rodiny a její reprodukční a výchovné funkce. Ráda bych také uvedla tvrzení, které vyplývá z rozhovoru taktéž, že homosexualita je více akceptována u žen, nežli u mužů.

Grafickou vizualizací v kapitole Analýza a interpretace výsledků jsem odpověděla na stanovené dílčí cíle práce, a to *Zjistit, jaké je vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen, Zjistit, jaké je vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen z pozice trenéra.?*

První dílčí vedl je zjištění vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen. Z výzkumného šetření prostřednictvím rozhovoru vyplynulo, že homosexualita je pro respondenty synonymem odlišné sexuální orientace. Jiná varianta, nežli homosexualita od

respondentů nezazněla. Jak uvedli respondenti v rozhovoru, tak je homosexualita více akceptována u žen nežli u mužů. Zejména ve sportu, kde si muži účastní maskulinního sportovního odvětví a homosexualita je tam z tohoto důvodu méně akceptovaná. Oproti tomu ženy, které se pohybují v oblasti sportu, a to zejména v maskulinních sportovních disciplínách, jsou akceptovány více. Vnímání homosexuality je dvou táborové. Záleží na tom, v jakém složení tým je. Tedy to, jaká sexuální orientace v daném týmu převyšuje. Pokud se jedná o tým, kde je většinová část hráček homosexuálně orientovaných, tak je samotná homosexualita vnímána pozitivním směrem. Hráčky nemají strach ani obavy z nepřijetí, mohou učinit coming out a nemusejí potlačit svou sexuální identitu a samy sebe. Pokud jsou v menšině heterosexuálně orientované hráčky, tak homosexualitu akceptují a respektují jedince takto sexuálně orientované. Zde hraje roli zkušenost a styk s homosexuální skupinou, kdy se člověk místo předsudků vytvoří vlastní postoj k homosexualitě.

Druhý případ je, pokud se jedná o tým, ve kterém převyšuje heterosexuální orientace a homosexualita je menšinou týmu. Zde je vnímání homosexuality nevyhraněné. Je vnímáno pozitivním i negativním směrem od hráček týmu. V takovémto týmu panuje strach a obava z nepřijetí a odsouzení, proces coming out je problematický, potlačení sexuální identity a možná hra na heterosexuála pro své vlastní dobro. Hráčky homosexuálně orientované jsou v tomto týmu menšinou, a ačkoliv mohou být po jejich přiznání akceptovány většinou, existují zde možná "ale" a podmínky. Zejména, aby jejich homosexualita nezasahovala do týmu a nepřekračovala stanovené hranice, které v něm jsou, protože to není chtěné ze strany týmu. Požaduje se, aby se odděloval sportovní a osobní život hráček týmu, a to bez ohledu na sexuální orientaci. Většinová část týmu, která je heterosexuálně orientovaná homosexuály akceptuje, ale ne ve všem. Z výzkumu vzešlo, že je akceptují, dokud se jejich homosexualita netýká týmu nebo přímo jich samotných. Dokud se mezi sebou hráčky nepárují a nevzniká vztah, který by mohl ohrozit vztahy, atmosféru a chod týmu úspěchy. Z výzkumného šetření však také vzešlo, že se vyskytují i homofobní postoje, a to prostřednictvím slovních urážek, posměšků, přezdívek mířené na jedince a jejich homosexualitu.

Druhým stanoveným dílčím cílem bylo *Zjistit, jaké je vnímání homosexuality v prostředí sportovního klubu žen z pozice trenéra?* Z výzkumného šetření vyplynulo, že respondenti z řad trenérů vnímají homosexualitu jako tabuizované téma v oblasti sportu. Z jejich výpovědí by se o ní mohlo mluvit více, ale neděje se tak. Dokonce se homosexualita objevuje u některých respondentů v týmu. Jejich pohled na homosexualitu u hráček týmu je nesourodý. Z výzkumu vyplývá, že z pozice trenéra homosexualitu akceptují anebo s ní nesouhlasí. Avšak u obou variant se shodnou na jednom, že pro trenéra není podstatná sexuální

orientace hráček, ale jejich výkon, který je v popředí. Stejně jako koncentrace na výkon u hráček a výsledky týmu. V rozhovoru také od respondentů zaznělo, že o homosexualitě svých hráček ani vědět nechtějí, protože by to mohlo přinést problém pro tým, a tím by se narušila struktura a klima týmu. Tudíž z výsledků šetření vyplývá, že trenér opomíjí a ignoruje sexuální orientaci u jednotlivých hráček, zaměřuje se na cíl, a tím je výkonnost hráček, chod týmu a jeho výsledky. Hranice v týmu jsou nataveny tak, aby byl oddělen sportovní a osobní život a nedocházelo k narušení koncentrace.

Grafickou vizualizací v kapitole Analýza a interpretace výsledků jsem také odpověděla na stanovený cíl, tedy *Jaké je vnímání sexuality v prostředí sportovního klubu*. Výzkum byl proveden ve sportovních klubech žen zaměřených na fotbal. Respondenty výzkumného šetření byli, jak hráčky, tak i trenéři klubu. V otázkách sexuality v prostředí jejich klubu docházelo ke spojitosti mezi sexualitou a homosexualitou. Mnohdy z důvodu přítomnosti homosexuálně orientované hráčky nebo vlastní zkušenosti s homosexualitou. Lidská sexualita v sobě nese různorodost sexuální orientace, avšak u respondentů zazněla pouze homosexualita v oblasti problematiky, již se práce zabývá.

Jelikož byl výzkum realizován v ženských fotbalových klubech, tak z výsledku výzkumu vyplývá a je znatelný pohled žen na sexualitu v prostředí sportovního klubu. Kdy ženy akceptují homosexualitu více u stejného pohlaví nežli u mužů. Zejména v oblasti sportu, kdy v maskulinních sportovních odvětvích se objevují obě pohlaví. Zkrátka homosexualita u mužů není akceptována v takové míře.

Z výzkumného šetření vyplynulo, že vnímání homosexuality značně ovlivňuje složení týmu. Tedy, jaká sexuální orientace převažuje, a jaký to má vliv na celkové vnímání sexuality. Z výzkumu vzešlo, že buď je většinová část heterosexuálně orientovaných anebo homosexuálně orientovaných. Při menšinovém zastoupení homosexuálně orientovaných se projevuje strach a obavy z nepřijetí, potlačení své sexuální identity i svého já. Taktéž homofobní postoje ze stran většiny směřem k menšině, a to v podobě slovních urážek, přezdívek a ponižování. Homofobní postoje se projevují také v tvrzeních, které v rozhovoru zazněly. Jedná se zejména o pohled na homosexualitu jako nenormální jev.

Při většinovém zastoupení homosexuálně orientovaných v týmu je pohled na sexualitu pozitivnějšího rázu. Respondenti uvedli, že homosexualita a s ní spojen proces coming out je vítaný, stejně jako projevy chování související se sexuální identitou. V tomto případě je heterosexuální skupina v menšině a homosexuály akceptuje a respektuje.

V obou zmíněných případech závisejících na složení a početnosti sexuální orientace je však potřeba stanovit hranice v týmu. Výsledky výzkumu uvádí, že je potřeba oddělit sportovní

a osobní život ze stran hráček, aby nebyla narušena kontinuita klubu a nedocházelo ke zhoršení klimatu a vzájemných vztahů.

Výzkumného šetření se zúčastnili trenéři i hráčky. Pohled na sexualitu je však rozdílný. Trenér se soustředí na sportovní výkonnost, výsledky týmu a sexualitu svých hráček dává do pozadí. Hráčky týmu sexualitu vnímají s větší tendencí, i proto se objevuje neakceptace a homofobní postoje z jejich strany. Mezi hráčkami existuje nepsané pravidlo stanovených hranic, kdy není vhodné, aby sexualita a popř. homosexualita byla součástí týmu. Tedy, aby narušovala kontinuitu, atmosféru a vnitřní vztahy. V tomto případě je větší apelace na homosexuálně orientované hráčky, případně homosexuální partnerský vztah, který je v klubu existující.

8 SOUHRN

Diplomová práce je tvořena teoretickou a výzkumnou částí. Výzkumné šetření bylo provedeno metodou polostrukturovaného rozhovoru u sportovních klubů zaměřených na fotbal žen, a to z Olomouckého a Jihomoravského kraje. Výzkumné šetření bylo realizováno s hráčkami i trenéry daných sportovních klubů. Před započítím výzkumného šetření byly stanoveny dílčí cíle práce i výzkumné otázky.

Výsledky výzkumu byly graficky znázorněny do grafů, a to tak aby prezentovaly odpovědi na stanovené cíle i výzkumné otázky diplomové práce.

Tato práce byla zaměřena na vnímání sexuality ve sportovním klubu a získané výsledky výzkumu bych ráda uplatnila při navazujícím doktorském studiu v disertační práci, která bude pokračováním výzkumného bádání v dané problematice sexuality v oblasti sportu.

9 SUMMARY

The thesis is made up of the theoretical and research part. The research was carried out by a method of semi-structured interview at sports clubs focused on women's football, from the Olomouc and South Moravian regions. A research survey was conducted with players and coaches of the respective sports clubs. Prior to the start of the research, milestones of work and research issues were set.

The results of the research were graphically depicted in graphs, in order to present the answers to the stated goals and the research questions of the diploma thesis.

This work was focused on the perception of sexuality in the sports club, and I would like to apply the results of the research to the post-doctoral studies in the dissertation, which will be a continuation of the research in the field of sport sexuality.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Alexander, S. (2014). Playing with Pride. *Sport Illustrated*, 121(3), 156. Retrieved 23. 4. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- A2larm.cz. (2017). Retrieved 11. 4. 2018 from the World Wide Web: <https://a2larm.cz/2017/03/patri-coming-out-do-sveta-sportu/>.
- Badinterová, E. (2005). XY. *O mužské identitě*. Praha: Paseka. ISBN 80-718-5727-0.
- Baker, K. C., Dodd, J., Greenm M. & Truesdell, J. (2014). THE OUT FIED. *People*, 81 (21), 60-66. Retrieved 22. 4. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- Bellinger, G. J. (1998). *Sexualita v náboženstvích světa*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0642-7.
- Brzek, A., Pondělníčková-Mašlová, J. (1992). *Třetí pohlaví?* Praha: Sientia Medica. ISBN 80-85526-03-4.
- Buriánek, J., Vaněčková, M. (2002). *Interkulturní vzdělávání příručka nejen pro středoškolské pedagogy*. Retrieved 9. 5. 2018 from the World Wide Web: <https://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/ikvz/>.
- Capponi, V., Hajnová, R. & Novák, T. (1994). *Sexuologický slovník*. Praha: Grada Publishong. ISBN 80-7169-115-1.
- Čabalová, D. (2011). *Pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2993-0.
- Demers, G., Viel, B. (2013). *Coaching Gay, Lesbian, Bisexual and Transgender Athletes: Needs*, 4. Retrieved 8. 4. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- Elfman, L. (2013). The Ally Team. *Diverse: Issues in Higher Education*, 30 (5), 13-20. Retrieved 12. 5. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- Elling A., Janssens, J. (2009). Sexuality as a structural principle in sport participation. Retrieved 5. 4. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ezdroje.upol.cz/prehled/zdroj.php?id=23&lang=cs>.
- FAČR (2017). Fotbal žen Fotbalové asociace České republiky. Retrieved 5. 4. 2018 from the World Wide Web: [http:// https://zeny.fotbal.cz/](http://https://zeny.fotbal.cz/).
- FAČR (2017). *Informační systém Fotbalové asociace České republiky*. Retrieved 5. 4. 2018 from the World Wide Web: <https://souteze.fotbal.cz/>.

- FAČR (2017). *Soutěžní řád mládeže a žen Fotbalové asociace České republiky*. Retrieved 5. 4. 2018 from the World Wide Web: <http://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/57?category=1>.
- FAČR (2015). *Stanovy Fotbalové asociace České republiky*. Retrieved 5. 4. 2018 from the World Wide Web: <https://facr.fotbal.cz/stanovy-ucinne-od-5-6-2015/a934>
- Faderman, L. (2002). *Krásnější než láska mužů*. Praha: One Woman Press. ISBN 80-86356-12-4.
- Fafejta, M. (2004). *Úvod do psychologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Jan Piszkievicz. ISBN 80-86768-06-6.
- Fifková, H. (1998). *O sexu s Hankou*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-7169-673-0.
- Fifková, H. (2002). *Transsexualita: diagnostika a léčba*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0333-5.
- Fone, B. (2000). *Homofobia: A History*. USA: Picador. ISBN 0-312-24030-7.
- Frömel, K. (2002). *Kompendium psaná a publikování v Kinantropologii*. Olomouc: UP.
- Frömel, K. (1998). *Kompendium psaní a publikování v Kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0514-8.
- Haslam, J. (2010). *Women's Soccer, A Guide to Coaching and Training*. Ramsbury Marlborough: The Crowood Press Ltd.
- Helminiak, D. A. (2007). *Co vlastně Bible říká o homosexualitě?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-122-2.
- Hendl, J. (2008). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-485-4.
- Janošová, P. (2008). *Dívčí a chlapecká identita: Vývoj a úskalí*. Praha: Grada. ISBN 798-80-247-2284-9.
- Janošová, P. (2000). *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184,954-5.
- Kirkendall, D. T. (2007). *Issues in training the female player*. British Journal of Sports Medicine, 41 (1), 64-57. Retrieved 10. 4. 2018 from the World Wide Web: http://bjsm.bmj.com/content/41/suppl_1/i64.
- Krčmářová, B. (2014). *Coming out neboli objevování vlastní sexuality* In Drábek, T. *Děti a jejich sexualita-rádce pro rodiče a pedagogy*. Praha: Albatros Media.
- Ministerstvo vnitra České republiky. (2014). *Uzavření registrovaného partnerství*. Retrieved 23. 4. 2018 from the World Wide Web: <http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-registrovaného-partnerství.aspx>

- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1362-4.
- Nick Duffy. (2015). *Tennis legend Martina Navratilova: I can't believe no male players have come out*. Retrieved 18. 4. 2018 from the World Wide Web: <https://www.pinknews.co.uk/2015/03/22/tennis-legend-martina-navratilova-i-cant-believe-no-male-players-have-come-out/>
- Pastor, Z. (2007). *Sexualita ženy*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1989-4.
- Perútka, J. (1982). *Malá encyklopédia telesnej výchovy a športu*. Slovenská republika: Obzor. ISBN 65-001-82.
- Polášková, E. (2009). *Plánovaná lesbická rodina. Klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: FSS MU.
- Procházka, I. (2002). *Coming out: Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD Brno. ISBN 80-238-8850-1.
- Queergeography.cz. (2016). Retrieved 2. 5. 2018 from the World Wide Web: <http://www.queergeography.cz/wonderkid-kratky-film-bojuje-proti-homofobii-ve-sportu/>.
- Ramboch, J. (1988). *Očima sexuologa*. Praha: Avicenum. ISBN 08-010-88.
- Stehlíková, D., Procházka, I., Hromada, J. (1995). *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: ORBIS.
- Týden.cz. (2012). Retrieved 10. 4. 2018 from the World Wide Web: https://www.tyden.cz/rubriky/sport/prokleti-homosexuálu-ve-sportovních-sátnach-čekasikana_229058.html
- Uzel, R. (1990). *Mýty a pověry v sexu*. Praha: Práce. ISBN 80-208-09636-8.
- Uzel, R., Mitlöchner. (2007). *Vybrané otázky lidské sexuality: texty k sociální práci*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7041-609-9.
- Wolf, S. (2011). America's Deepest Closet. *The Nation*, 293(8), 29-31. Retrieved 9. 4. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- Zeigler, C. (2014). *A PEOPLE'S HISTORY OD LGBT OLYMPIANS*. *The Nation*. 286(6). 28-32. Retrieved 9. 5. 2018 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>.
- Zelenková, K. (2008). *Historie ženského fotbalu anebo boj o rovnoprávnost i ve sportu*. Retrieved 10. 4. 2018 from the World Wide Web: <http://www.premierleague.cz/aktualne/?aktualitaId=3058>.

- Zeny.fotbal.cz. (2017). Retrieved 10. 4. 2018 from the World Wide Web: Nakluky.cz. (2014). Retrieved 1. 6. 2017 from the World Wide Web: <https://zeny.fotbal.cz/>.
- Zvěřina, J. (2003). *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: Akademické nakladatelství Cerm. ISBN 80-7204.264-5.
- Zvěřina, J., Budínský, V. (2004). *Vše o sexu: Sexuologie a sexuální praxe pro každého*. Praha: Ikar. ISBN 80-249-0460-8.

11 PŘÍLOHY

Příloha č. 1 *Polostrukturovaný rozhovor – hráčka sportovního klubu*

I. Úvodní informace o hráčce

Jak dlouho působíte v tomto sportovním klubu?

Působila jste dříve v jiném klubu?

Jak dlouho se věnujete tomuto sportu?

Kolik máte ve svém družstvu hráček?

Byla jste někdy součástí smíšeného družstva?

II. Vztah hráč a trenér

1. Jak Vás vnímá trenér?
2. Jak Vás vnímá kolektiv?
3. Jaký máte vztah s kolektivem týmu?
4. Jaké jsou vzájemné vztahy mezi Vámi v týmu?
5. Jaké jsou vzájemné vztahy mezi Vámi a trenérem?
6. Jaké jsou vzájemné vztahy mezi ostatními hráčkami v týmu podle Vás?
7. Zkuste charakterizovat atmosféru v týmu
8. Znáte se v týmu důvěrně?
9. Jak byste se hodnotil jako hráč?

III. Vnímání sexuality ve sportovním klubu

10. Hrála jste někdy v týmu, ve kterém existoval homosexuální jedince/homosexuální partnerský vztah?
11. Jaký jste na to měla názor jako spoluhráč?

12. Jak by na existenci partnerského vztahu v týmu reagoval kolektiv?
13. Jak byste reagovala, kdyby se Vám spoluhráčka svěřila s tím, že je homosexuálně orientovaná?
14. Jak by na to podle Vás reagoval zbytek týmu?
15. Jak by na to podle Vás reagoval trenér?
16. Vzala byste na sebe zodpovědnost a odtajnila důvěrnou informaci o homosexuální orientaci své spoluhráčky směrem k ostatním spoluhráčům, pokud by Vás o to požádala?
17. Byla jste někdy v družstvu, kde se objevila různorodá sexuální orientace v kolektivu?
18. V jakém sportovním odvětví se podle Vašeho názoru nejčastěji vyskytuje homosexuální orientace? A proč si to myslíte?
19. Je podle Vás sexualita ve sportu vnímána jako tabuizované téma?
20. Je podle Vás homosexualita ve sportu tabuizované téma?
21. Znáte Vy sám některého sportovce, který se přiznal ke své homosexuální orientaci?
22. Hrála jste někdy v týmu, ve kterém existoval homosexuální partnerský vztah mezi hráčkami?
23. Jak jste tento fakt vnímala, kdyby tato situace ve Vašem týmu nastala?
24. Měl tento fakt vliv na chod a vzájemné vztahy v týmu?
25. Byla by ve Vašem týmu existence homosexuálního partnerského vztahu akceptována?
26. Jak by se to podle Vás mohlo projevit mezi hráčkami?
27. Jak byste vnímala přítomnost homosexuálně orientované hráčky v týmu?

I. Úvodní informace o trenérovi

1. Jak dlouho působíte v tomto sportovním klubu?
2. Působil jste dříve v jiném klubu
3. Jak dlouho se věnujete tomuto sportu?
4. Jak jste se k tomuto sportu dostal?
5. Kolik máte ve svém družstvu hráček?
6. Byla jste někdy součástí smíšeného družstva?
7. Co bylo důvodem dát se na trénování družstva?
8. Co Vás na trénování baví?

II. Vztah trenéra a hráče

1. Jak Vás vnímají hráčky?
2. Tykají nebo vykají Vám hráčky?
3. Jaký máte vztah s hráčkami?
4. Jaké jsou vzájemné vztahy mezi hráčkami?
5. Jak se snažíte utužit vztahy v týmu?
6. Vnímáte sám sebe jako sportovního psychologa?
7. Z jakého důvodu se takto vnímáte?
8. Jste tak podle Vás vnímán ze strany hráček?
9. Svěřují se Vám hráčky?
10. Svěřují se Vám hráčky o svém osobním životě?
11. Znáte své svěřence důvěrně?

III. Otázky na vnímání sexuality a homosexuality ve sportovním klubu

1. Trénoval jste někdy tým, ve kterém existovala hráčka homosexuálně orientovaná/homosexuální partnerský vztah?
2. Jaký jste na to měl názor jako trenér týmu?
3. Měl tento fakt existujícího partnerského vztahu vliv na chod a vzájemné vztahy v týmu?
4. Jak na existenci partnerského vztahu v týmu reagoval kolektiv?
5. Jak byste reagoval, kdyby se Vám Vaše hráčka svěřila s tím, že je homosexuálně orientovaná?
6. Jak by na to podle Vás reagoval zbytek týmu?
7. Vzal byste na sebe zodpovědnost a odtajnil důvěrnou informaci o homosexuální orientaci své hráčky směrem k ostatním spoluhráčkám, pokud by Vás o to požádala?
8. Vzal byste na sebe zodpovědnost a odtajnil důvěrnou informaci o odlišné sexuální orientaci u své hráčky směrem k jeho rodině, pokud by Vás o to požádal?
9. Opačná situace by mohla nastat, kdyby se Vám s důvěrnou informací o odlišné sexuální orientaci svěřila hráčka o své spoluhráče. Jak byste na to reagoval z pozice trenéra?
10. Trénoval jste někdy tým, kde se objevila různorodá sexuální orientace v kolektivu?
11. V jakém sportovním odvětví se podle Vašeho názoru nejčastěji vyskytuje homosexuální orientace? A proč si to myslíte?
12. Je podle Vás sexualita ve sportu vnímána jako tabuizované téma?
13. Je podle Vás tabu odlišná sexuální orientace ve sportu tabuizované téma?
14. Znáte Vy sám některého sportovce, který se přiznal ke své homosexuální orientaci?
15. Myslíte si, že existence homosexuality v týmu mezi hráčkami změní atmosféru?
16. Byla by ve Vašem nynějším týmu existence homosexuálního partnerského vztahu akceptována?
17. Z pozice trenéra, stanovil byste hranice partnerského chování mezi spoluhráčkami v rámci tréninku, zápasu, pro celkovou atmosféru v kolektivu družstva?
18. Doporučil byste z Vaší pozice trenéra, aby svůj vztah odhalily před svými spoluhráčkami?